Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 16 АВГУСТ, 1980 ШУ. • № 98 (6228). • Мах 2 кепиг.

Кхоана СССР — Фецарча Флота Ди

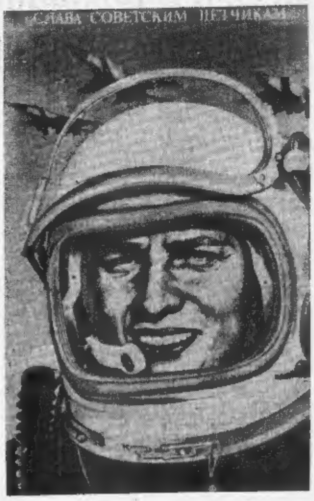

Художника В. Фомлаева плакат, «Плакат» яха издательство. ТАСС фотохроника.

СССР Фецарча Флота Дена хетаха материалаш оха газета 2-ча агIон тIе.

КПСС XXVI съезда накъадолхаш

«Чечингромстройматериалы» яхача производственни объединенина чуйоагIача Грозненски № 2 йолча гIишлой-материалий комбинате кирпичаш йоттар йолаш Огнева Марфа Васильевнас болх бу 22 шу дизад. Цу шерашка шен балха тIа Iалашате йоккха опыт Iоалый цо. Цудухьа вIаштIехьдоал дуй хеддинаа социалистически яхье хьалха а латташ, доккхий производственни хьокхамаш даха. Укх шера март бетта комбината болхлошта юкъе хьалхарчарца ракорт делар цо ший пхе шера план кхоачашъярах.

Хьинаре къа и хьегаш, цо доахача толамий лакха мах баьб. Цунна тийнадI «Социалистически яхье котъьамар» яха, «Нийслагlчен иттлагIчен пятилеткай ударник» яха сийлен Знакаш. Иштта Марфа Васильевнай яьхха тIа лепаш я «Знак почета» яха орден. Ше санна хьинаре къахьега Iомабу кагирхой хьехамичо комбинатера къона болхлой.

СУРТА ТIА: кирпичаш йотташ йола М. Огнева.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ТIАЙОАГIАЧА ПЯТИЛЕТКА ЧОТАГIА

Къаьстта дика къахьег иттлагIча пятилетка тIехххьарча шера Грозненски «Электроприбор» завода коллективо. ХIара бетта плани тIанйца социалистически декхарашш тIехккоачашдеш хьайоагIа из. ДIадхача ах шера планагIа лаьрхIачул совгIа цо маьхала яьккхай 50 эзар сом мах бола товарни продукци. ХIаьта задане л совгIа арахийцай 53 эзар сома маьха валови продукци. Шоай производственни хьокхамаш тIатIа тоадеш къахьегача завода болхлоша дикка тIехххоачашъяьй июль бетта хьалхарча декада задани я.

КПСС XXVI съезда сийлеца накъабахара къахьегама вахте латташ болча болхлоех дукхаенца социалистически декхараш тIанйцад СССР керда Конституце тIанйца кхо шу дузача дента кхачалехьа пятилетка задани кхоачашъе. Шоай деша вай хиннаб заводера 137 болхло. 21 бригадан цхьан цехен коллективаш. Цар хIанзлехьа дикка тIехххоачашъяьй пхе шера план. Царех я Пасюга Борис Трофимович. Литовченко Валентин Данилович керте латтача слесарий - сборщикий, Степанов Виктор Александровича кулгалдеча штамповщикий - наладчикий коллективаш. Массехк бутт биззаб цхьайттлагIча пятилетка чотагIа Головин Иван Михайлович керте латтача цеха коллективо, тоьара Суровецкий Владимира, Мельситов Виктора, кхыбараша къахьега.

* * *

Вай республикерча промышленни предприятешта юкъе яьржача социалистически яхье хадданза хьалха латташ хьайоагIачарех я Грозненски цхьагIара - коньлчни комбината коллектива. Деррига технико - экономически хьокхамий ах шера план дикка тIехххоачашъяьй цо. Пачхахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа 144 эзар сома маьха продукци маьхала а йоаккхаш, задане л совгIа цо арахийнай 134 эзар сом мах бола валови продукци. Къахьегама овсарле лаккъяра ах шера задани пхьа процент совгIа тIехххоачашъяьй комбината болхлоша. Задане л совгIа кийчъяь ерригга продукци из лакхъяра чотагIа арахийцай цар.

Парте аргIанарча XXVI съезда сийленца накъалхара яьржача социалистически яхье хьалха латташ я Саламов Данильбек Iалаудинович Шавлахов Ваха Аюбович керте латтача цехий коллективаш. Цар хIара бетта тIехххоачашду шоаш тIанйца социалистически декхараш.

* * *

ГIишлонхошта эша материалаш дукхагIа лоаттаяра ший ерригга торонаши кхоачамаш оарцагIдаьха къахьегача Грозненски № 2 йолча гIишлой материалий комбината коллективо 105,1 процент кхоачашъяьй товарни продукци маьхала яккхара ялх бетта задани. ПланагIа лаьрхIачул совгIа цо маьхала яьккхай 203 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци.

Уж толамаш доахача дизза дакъа а лоацаш. хIанзлехьа пхе шера план кхоачашъяь цхьайтта болхло ва комбинате. Царех ба выставщикаш Матаев Мовлди. Анишенко Николай, машинист Усенков Валентин, обжигальщица Огнева Марфа Васильевна, кхыбараш. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа нормаш 125—130 процент кхоачаш а еш, шоай балха тIа цхьаккха тайпа брак нийсъалийтац цар.

В. ДОТМАРЗИЕВ.

ТIЕХККОАЧАШДАЬД ДЕКХАРАШ

Укх шера июль бетта хинна КПСС ЦК Пленум дета бовиха кхъ хулаш тIанйцар «40 лет Октября» яхача совхоза хьайбаш леладераша. КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева доклада тIарча положенешен выводашен пятилетия тIехххьарча шера керда хьокхамаш дахара тIахьийхар уж.

1980 шера хьалхарча ялх бетта баьча балха итогех тха коллектив республиканск и Сийлен Улга тIа яьккхар. Пачхахьалкхенга планагIа 134 тонн дуля дохка дезачи 136,7 тонн дехкаа, 775 тонн йохка езача 820 тонн шури екхай.

Совхозе 2632 бежан ва, царех 583 бетташ етт а болаш. ХIара кхоабача Iаттагlра деннен бийсаннеи йоаккха шура 8,1 килограмм я, беттачунгара — 9,5 килограмм. Соахка укх хана йоаккхаш хиннача уаIн ахк килограмм дукхагIа я на. ХIара дийнахьа 40 центнерал совгIа дикал лакха йола шура йоакх оаха. Иштта лакха хьокхамаш хIаназлица вIалла а хиннадац тха.

Планаши социалистически декхарашш кхоачашдара дикка дакъа юкъедихьад № 3 йолча шурий-товарни ферма коллективо. Цунна кулгалдешва опыт йола специалист Аушев Iумара Iаьла. Шера 382 тонн шура лакха езача, чакхбаьннача воркI бетта 279 тонн яьккхай. Укхаза хIара дийнахьа 1400 килограмм шура йоакх, цох 1270—1300 килограмм пачхьалкхенга дIачулу.

КПСС ЦК июлески (1980 шера) Пленума сецамаш дувцача деношка хьайбаш леладеча тха коллективо аргIаш съезда даха ма доагIа накъадахара кхы а доккхагIа социалистически декхараш тIаьийцад. ХьалхагIа тIанйца хиннача декхарех шера план 7 ноябрь хьатIкотташ кхоачашъе лерхIар, хIанз — СССР Конституци тIанйца кхо шу дузаш.

Укх деношка политически, къахьегама хьинар айденна болча хьайбаш леладераша довхача толамаша хьахьонх шоаш деана дош цар кхоачашдергхилар. Укх шера хьалхарча ялх бетта балха итогех цу барт тайнача коллективаша ахча прамеш еннай.

Совхоза хьайбаш леладечарна юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латт опыт йола доярка Дзаурова Мадинат. Укх шера хIара Iаттагара планагIа 2600 килограмм, социалистически декхарех 3650 килограмм шура йоаккхаргья, аьнна дош деннача цо чакхбаьннача воркI бетта 2444 килограмм шура яьккхай.

Ше денна дош кхоачашдара ерригга а 379 килограмм мара шура яккха сецц яц НГIАССР Лакхехьарча Совета депутат Дзаурова Долатхан. Цул дукха тIехьа ца юсаш къахьегаш я доярка Ядзоева Хади. ПланагIа хIара Iаттагара 2200 килограмм шура яккха езача, цо хIанзлехьа 2000 килограмм яьккхай. Хьалха латтачаргара хьокхам а кийеш, хьинаре къахьегаш бола доярка ш дукха ба совхозе.

Иштта дукха хьайбай продукци яккха вIаштIехьдаргдацар ший хиннахьа шортта доакъар Iалаш ца дича. Цу гIулакха чIоагIа беркате хьовар доакъар Iеладара кхайкадах хинна месячник. План 2000 тонн мара йоацача оаха 7000 тонн силос чуеллай, 150 тонн баьца хьовар Iалашдаьд. ХIанз а моша доакъар сихденна кIоагашка чудоллаш доахк тхо.

ХIара ферме хIинна пу аьнна болх беш я доакъар кийч деш йола кухнеш. ХIара дийнахьа тайп-тайпара концентраташ вIашагI а техе, 40 тонн гаргга муж бу оаха.

Иштта лакха хьокхам баккхара новкъостал даьд хьайбашта де доагIача бесса гIулакх даро. Отталь распорядок телха а ца еш, рационагIа доагIача бесса хьайбашта доакъар лоаттадаьд, кхыдола гIулакх даьд. ХIанз цхьан Iатта хIара дийнахьа 60 килограмм моша доакъар, 3 килограмм концентраташ, 60 литр моажа лу.

Планаши социалистически декхараши кхоачашдара новкъостал даьа хьайбаш леладераша юкъе шерра яьржача социалистически яхьо а. Укхаза пайда эц моральни а материальни а стимулех. Котало яьккхача доярка сийна центральни усадьбе байракх айю, карара нара тела цIе яьмпел, ахчах совгIат лу. Баьккха толам бувцаш листовкаш, «Молнеш» арахец.

Тха хьайбаш леладерашта хьалхашка бехктокхаме декхараш латт. Шу йистедала юкейисача хана кхоачаш а тIехкхоачаш а де деза тIаьийца доккхий социалистически декхараш. Уж толамца кхоачашдерга — КПСС XXVI съезда оаха ду къахьегама совгIат.

Б. ДЗАУРОВ.
Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза мерттера зоотехник.

МагIалбикерча шаьрача аренашка воркI бIаьи кхоатхьа гектар хулаш йолча лаьтта укх «Ингушский» совхоза комсий бешамаш. Царех бIаьи еткъен гектара тIара яраш хьувкъам луш я. Циö тIара укх шера планагIа 280 тонн комсаш пачхьалкхенна дIачуяла езаш ба уж. Из декхар тIехккоачашдара шоай низаш оарцагI а даьха къахьегаш боахк болхлой.

Комсаш лелаеш шин отделени я совхозе. Кхо бIаьи кховаткъеи гектар комсаш лелаю Боков Макшарипа Хаматхана кулгалдеча отделекерча бешамаш леладераш. 1977 шера цар дIаерIа бIаьи шоаткъеи гектара тIара яраш планагIа боаца эттара хьалхара хьувкъам луш я. Цо торо хулийт пачхьалкхенна комсаш дIандара план тIехккоачашъе.

Сиха дегIайоагIаш латт хьонача бешамашкара комсаш. ХIанз царна бIоагIий дIаувттадеш лаьрххIа вIашагIъелла бригада Iовл.

Отделене комсий бешамашка шоай дийнахьара балха норманп дикка тIехкхоачаш а еш хьинаре къахьег Евлоева Насапхана, Евлоева Iанщета, кхы дукхачи болхлоша.

СУРТА ТIА: отделене управляющи Х. Бокови болхло Я. Веделови хьувкъам бали йолленнача комсаш хьувжаш боахк.

И. ПЛИЕВА сурт.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГ

ТIехь-тIехьагIа хьайбай продукци дукхагIа йоах Назрановски района «Знаменский» совхоза хьайбаш леладераша. Иштта дика толамаш а доахаш къахьега пар аьттув балар кертерча бахьанех цаI да совхоза механизатораша цахаддаш хьайбашта мел эша мошен гIожен доакъар лоаттадеш хилар. ЛаьрххIа вIашагIъелла бригада я доакъар Iалашдеш. Цунна кулгалдеш ва совхоза мерттера зоотехник Костоев Хажмурад. ХIанале шоай совхоза ферма йолча хьатIа а ена дIаоттаяьй шиш бIаьи кховаткъеи тонн йол, шитгача кIоагашка дIаеллай дика кийчъяь ялх бIаь тонн гаргга сенаж, аргIаш а даь дIаоттадаьд ялх бIаь тонн ча. кастта силоса моша хьажкIаш хьакха болаву.

Доакъар кийдара хьинар ца кходеш къахьег механизатораша. Цхьа ди дIадахийташ цар шоай дийнахьара нормаш дикка тIехххоачаш ца еш. Иштта балха овсарле лакха йолаш къахьег Толдиев Османа, Добриев Бек-Хана, Толдиев Султана, Цечоев Махьмад-Гире, аьлахи чахи аргIаш деча Буаурганов Махьмад-Гире, кхыбараша.

А. СУЛТАНОВ.

Л. И. БРЕЖНЕВ К. ФОМВИХАНАЦА вIашагIкхетар

14 августа Крыме КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежневан Лаося Халкъа-революционни парте Генеральни секретара, Премьер-Министра К. Фомвиханан юкъе доттагIлен вIашагIкхетар хилар.

Л. И. Брежнева дийцар СССР дегIаяра тайп-тайпарча исторически этапашна КПСС балха опытах, советски общество коммунизмага дIахьалхашкахьа лхара керда накъаш белгалдергдолча КПСС XXVI съезда кийчо ярах.

К. Фомвихана хоам бир Лаосерча хьалах, экономика, Iилма, культура дегIайоалаяра, республика обороноспособность чIоагIъяра партеи правительствах дечох. Экономически тIехьадиса хиларца, арахьара политически хьал чоалхане хиларца ювзаенна халонаш эша а еш, белгалдаьккхар цо, дегIвахара капиталистически стади юкъагIа а юташ социализма лардаш йоккха лаьрхIа да лаосски халкъ. К. Фомвихана НРПЛ ЦК, ЛНДР правительства, лаосски халкъа цIерагIа КПСС ЦК-ана, правительствана, Советски Союза халкъа, Л. И. Брежневна шийна дег тIара баркал аьлар тайп-тайпарча доакъошка Лаосана цIенача дег тIарех массе оагIорахьарен эффективни новкъостал дарах.

Л. И. Брежневеи К. Фомвиханеи белгалдаьккхар советско-лаосски вIаши цхьана гIулакхаш леладелга массе а лостамех толаме дегIаухаш хилар. 1981—1985 шерашка СССР а ЛНДР а пачхьалкхен планашта координаци елга чакхдоалаш латт. Из бахьанце шин мехка экономически бувзамаш чIоагIлургда, уж эффективнегIа хургда.

Дунен халкъашта юкъерча дукхача дешай хьакъехьа новкъа хетачох дIа-юха дагабаьлар Л. И. Брежневи К. Фомвихани. Дунен халкъашта юкъера кхохкам кхераме хьалхьебара ниха бехкара а дунен тIарча хьала стабилизаци яра а машар хьаштдола пачхьалкхенаш эшаш бола низ а влияни а йолаш хиларах тийша ба уж.

Къаьстта теркам тIабахийтар Къулбехьен-Малхбоален Азерча хьала. Цу районе кхохкам хьахулийт эттара хьалха Америка ВIашагIкхийттача Штаташа хьаллоацаш йолча Пекина экспансионистски политико. Пекин я фукнагIа-моллагIа даь а Индокитая мехкашкара хьал чоалхане дакха гIертар, цар чурча гIулакхашта юкъелелхар, социализманен прогрессанен духьала барий провокацеш хьеер. АСЕАН мехкашта, белгала аьлча Таиланда доал деча гIоаьрашта гIоагIча тайпара IоткъамбуКитая, царга ше ахар дайта гIерташ. Китая гегемонистски политика харц а еш Советски Союзи Лаоси Къулбехьен-Малхбоален Азера а ерригача азиатски континентера а хьал лерттIадаккхара тIехьа я.

Лаосо Вьетнамаца а Камбучеца а доттагIален вIаши цхьана леладуи гIулакхаш. цу мехкаша чакхйоаха машарен дикача лоалахойн политика цу лерхIараштта тIасрзаь я, аьнна хоам бир К. Фомвихана. Цу хьакъехьара конструктивни идеяш отталий укх шера июне Вьентьяне хиннича кхаь индокитайски пачхьалкхений кхыча мехкашцарча гIулакхий министрий конференце.

Л. И. Брежнева аьлар, Советски Союзо кхетаеши хьаллоацаши я Лаоса политика, лаосски халкъа доттагIлен новкъостал хьалха а санна дергда, аьнна.

Л. И. Брежневеи К. Фомвиханаи юкъе хинна вIашагIкхетар вошала а дег тIарча хьале, дувцар дизза дIа-юха кхетадеш чакхдаьлар.

(ТАСС).

«ТIОАРСКА БУРГАЦ» — КХУВШ БОАГIАЧА ФУТБОЛИСТИЙ ТУРНИР

1964 шера 12 — 13 шу даьнача бераша футболна командаш вIашагIа а еха шоайла яхьаш дIайолае аьнна кхайкарал дир «Пионерская правда» яхача газето Из чIоагIа раьза хинна хьаллаьцар бераша. 1965 шера г. Москве «Динамо» яхача стадионе чакхьаьлар кхувш боагIача футболистий Ерригсоюзни футбольни турнир. Цига котъьалар г. Минскера «Чайка» яха команда.

Цу хана денз цу яхьашка дакъа лаьцад 30 миллион совгIча кIаьнбо. Царех дукхагIчар хьинаре дакъа лоацаш хьувкъам чуйхача, городаши юрташи хозъеча, чоалхане йоаца спортивни майдаш хьалъеха, тиша аьныгулдеча. 1980 шера кхувш боагIача футболистана дакъа лаьцар Коталов Ерригсоюзни парк юллача.

Массаиена езаенна кхувш боагIача футболистий яхьаш. ХIара шера хоза бIаьсти йоалланье. эзараш командаш стадионашка лоаза арейоал чIоагIагIа мала л хьажа а Ерригсоюзни финале дакъа лаца бокъо яккха а.

Тахан вай хоза а хетаи ала йиш йолаш да «ТIоарска бургаца» клубера цIи хоза футболисташ арабаьнна б, аьнна. Царна юкъе ба лакхерча лига мастераш Тархапов Александр. Гуцаев Владимир. Редкоус Андрей. Бессонов Владимир. Юрчишин Степан. Оганесян Хорен. Шенгелия Рамаз, Дасаев Ренад. Черенков Федор, кхыбараш.

Хьанна хов Грозне стадионашка ловзачарна а юкъе футбола хургбола боккха мастераш бий.

«ТIоарска бургац» клуба яхьаш дукха бераша дакъа лоацаш я. Республикашка хулача яхьашка а Ерригсоюзни финалашка а дакъа лоацаш я 250 команда. Укх шера зональни турнираш хинна мехка 15 городе.

15 августера денз 26 августага кхаччалца Ерригсоюзни финальни турнираш хул г. Брянске (зIамагIбараш), Харькове (юкъербараш), Грозне (боккхагIбараш).

Селхан г. Грозне Орджоникидзе цIерагIча стадионе сайрайна пхи сахьат даьлча гулъеннаяр турнире дакъа мел лоацаш йола командаш, дукха нах

Стадионе гулбеннарашка моарпал хоатташ къамаьл дир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретара. Ерригсоюзни финал чакхьалккхара Оргкомитета председатела М. О. Буаурганова. Ерригсоюзни турнир хьаеллар дIакхайкаду цо. Стадионе ек Советски Союза Гимн. Флагштока тIа урагIйоада турнира байракх. Къонача спортсменашка моаршал хоатташ къамаьл ду ВЛКСМ ЦК сектора заведующе В. П. Кулишов, спорта ветерана, Хельсинке хиннача XV Олимпийски ловзарий доакъошхочо М. В. Казанцева.

Командаш стадионера дIаяхача гучайоал духовой оркестраш. Локхаш мулыка а йолаш шоай низ, говзал гойт акробаташа. Дукха па говзвелотрека тIа гучабовл велосипедисташ царна тIехьа — боксераш, дзюдоисташ, кIалтоэарган летараш, кхыбола спортсменаш.

Театрализованни представлени чакхйоалаш дукхача наха дакъа а лоацаш къаман хьлдараш дир.

Цул тIехьагIа дIайолаелар футболистий яхьаш. Цу сарахьа лайзар Шаьлара «Волна» яхен Новополоцк яхача белорусски городера «Двина» яхен командаш. Из матч счет 3:1 а йолаш вай республикера кIаьнкаш котбоалаш чакхъялар.

ВАРШАВСКИ ДОГОВОРА ДОАКЪОШХОЙ-ПАЧЧАХЬАЛКХЕНИЙ ВIАШАГIТЕХАЧА ГЕРЗАШЦАРЧА НИЗАШКА

1980 шера сентябра хьалхарча шин кIира ГДР территоре тIеи цуина уллув улача Балтийски форда акваторен Германски Демократически Республика къаман оборона министра эскара инарала Г. Гофмана кулгал а деш «Герааца гIоллара вошал-80» яхаш условии цIи а йолаш Варшавски Договора доакъошхой - пачхьалкхений ВIашагIтехача герзашцарча низий ученеш е лерхI. Ученеш ю штабаша, соединенеша, союзни бIуний доакъоша цхьана ду тIема гIулакхаш дикагIа вIаштIехьдахар духьа.

Ученешка дакъа лоацарга Болгарски Венгерски халкъа эскарий, ГДР Къаман халкъа эскара, Войска польски, СССР Герзашцарча Низий. Чехословацки халкъа эскара штабаша, соединенеша доакъоша а СРР эскара штабаша а. хIаьта иштта Варшавски Договора доакъошхой-пачхьалкхений ВIашагIтехача герзашца низий составана юкъе дIахьежадаьча ГДР НВМФ, ПНР ВМФ, СССР ВМФ Балтийски флота амфибийни низий доакъоша.

Хетачох бIуний ученешка дакъа лоацаш хургва 40 эзар гаргга саг.

(ТАСС).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТАШКА ХЬАЛХЛЕ ЙОЛАШ

Віарчача дийнахьа лиймар тхо колхоза кхьнка гІолла. Віалла дага а доьцаш юкъасоцийнр баха машин тхьамка кхедеча цхьан кхайна йистте: чІоагІа бІарг белабеш яр сов тоалларах баьдйийрза тхьамкий баьццара хордаш. Тамашийна дика хьийкъад укх шера тхьамка — лакха, йоккхий еза хордаш а йолаш. Цу кхай тІарадар а дар иштта дика.

— Дика къахьийгад тха дикагІйолча тхамка леладечун коммуниста Идрисова Дакхий звенос, — раьза волаш дувц Ведана районерча Орджоникидзе цІерагІча колхоза парткома секретаре Сулейманов Саламу Даудовича. — ГаьнигІара хьенача а белгала ба цуя болх. Опыт йолча тхьамка леладечов, колхоза парткома члена. Къахьегама Цlеча Байракха ордена кавалера дика хов доккхийча гІулакхашта мах оарцагІбаха, цар дог айде, шийн дикача гІулакхаща шийна тІеххьа дІакхуьл цо уж, халонаш эшае Іомабу. ХІаьта юртбоахама производстве уж каст-каста а нийслу. Цар «цех», оалаш ма дарра, аранкъе ма йий, хаоттама хьалаща боча баккхац укхаза. Цудукха чІоагІа лоархІаме да, цу хьеламна коммуниста шийгара масал гойтар, из бІубенна, сахкетам болаш, моллагІа халонаш эшае кийча хилар. Из оамал цхьаниc шоллагІчунгара хьоацаш массанега а дІа кхочаш чакхйоал. Цигача цхьан минута уйлангахьа вахар парткома секретарь, гучох, цхьа лоархІаме, пайдана хІами дагадеха хургдар цуна колхозни парторганизаце вахарера. ТІаккха дийцар цо партийцашка хьалхле хилар бахьан долаш бІаьстан юкъе чІоагІа боккха ца тІехча хана кхашкаре тхьамка ца доадайташ шоаш кІалхара мишта даьккхар.

Колхоза партийни правлени члена бохаивар цу хама. кулгаш Іо а дахийта дІаоттанзар, чоалхаеча хьалашка цхьа барт болаш чакхдоахар шоай гІулакхаш. Бетташ латташ шаьо дукха ха яьккхаеце а, дар зе доккха дар: 90 гектарах 26 гектара тІара дерриге тхьамка хІалакдаьдар. Витаев Абдуллас, цеховой парторганизаце секретаре, бригадере дерриге коммунисташ, болхлой хьагулбир. Кхы тІехьа ца доахаш дІадоладир цар шоай гІулакх. Бригадир Хемат Ибрагимов нерда рассада я вахар лоалахой — Ножай-Юртовски района тхьамка леладераш болча. Воххар гІад а баха кхоачашдир цар дехар — мел эша рассада елар. Шоай хьинар ца кходдеш тІабийрзаь къахьийгар Исмилова Татас, Дадаева Вилала, Абаев Дудус, кхычар. ХІара хьале дика дегІадоагІаргдолаш дІадегІар. Хьийгача къахь дааина берат тахан дика гуш да: дикача хьал тІа да тхьамкий кхаш, хьувкъам лакха хургба.

Кхыча тайпара віалла хилле йиш йолаш а дац. Массаза а леладе боахамо шийна дІагІаийцад тхьамка. Дукха доход лу цо. Аьлча кхоачам ба, укх шера печчахьалхсенга дика йочъаьхча тхьамкий дордий 150 тонн йоккха аьнна декхар тІайица хилар.

Ерригача производствени участкашка болх дикагІа лелабераш коммунисташ, комсомольцаш, халкъа депутаташ ба. Хьалхле цу ма ярра парта вахай парте XXVI съезда кийчо еча укх денощка, шераго ярааш латт баха ма боагІара цуна накъабахар дукха лелаш социалистически ях.

Колхозе дикача цІерацо буьц йинарий Дакашевгlар — Маймунди Шаймаи — активисташ, яхье хьалхалатараш, дика гІулакхаш віашгІеудоахараш. Лоам дика дахача доахаца яхача ферме ба уж къахьегаш. Цхьабакъда, саготдалар иар фуд хайтац йинарвиш. Хоза кийчъай Маймудек Шайманен цІе уголок. Мессе меттε шенон цхьалхон я. ДоагІ-доагІача дада газеташ журналаш, домино а шахматаш а. Болх беш я радиоприемники телевизорн. Агитатораша политинформатораша тІехьа ца боалийташ хоам бу хьайбаш леладерашта йоахка а доазол дехьа а хиннача событеех, колхоза, района, республика вахарах, къахьегамах, фермера вахар. оалаш ма дарра, кІеж йоазаш да хІана.

Лаьттан дай шоаш хилараш дог тийшал доккха дешu ба нах, сатем бац царна карагІдаьнна чутІа соаца, му ла тІехьа мул боахкаш болх уж.

ГІадвут доаьар кийчдерий бригадо доахача толамаша. Цуна нерте латт производства дика организатор, коммунист Мвашев Бауди. Фуа теишаме страховой запас віашагІтох цар колхоза жено Іадоакихаргдолча Горагорске.

Къахьегаме, общественни вахаре шийгара хьоккам гойт шофера Ахмадов ЯрагІе, автопарка партийни организаце секретарь а ма ва, тракториста, кагярхой дикача хьехамо Вахидов Махьмади, дукхача кхычар.

85 коммунист ва колхозе. Боккха низ ба! Коллектива дог. Производства лоархІамегІарча участкашка, ийсбе а хоаш, вийсбаь дІаоттабаьб партийцаш. тІехь-тІехьа чІоагІа азнини ю цар лоамай колхоза вахара ерригача вагІошта.

Л. САИДОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета массазарча комиссешка

КОМПЛЕКСАЙ ДУКХАГІА ТЕРКОЕ

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета юрта боахамах йолча массазарча комиссе шийн заседание йийцар «Республика колхозашта совхозашта лаьрхІа фуз йолла Іаьсий кхедеча специализированни боахамий хьакъехьа» юрта боахама министра С. А. Кириллова яь доклад.

Белгалдаьккхар, колхозийн совхозий шурий фермаш дукхагІа шура луча хьайбаща ІалашгІара республика боахамий юкъара комплексаш хьалъеи духьаща дахка пинараш а Іаьсий а леладергдола специализированни фермаш віашагІйохкен лаьрхІалга.

Цу хьнаъскьа йола КПСС обкома а республика Министрий Совета а решени кхоачашъяра шиъ специализированни боахам віашагІбелла-бар Грозненски района «Цхьоалгlча мая» цІерагІча колхоза Надтеречни района «Минеральный» яхача совхозе. Болх бе йолаяйтай Сунженски района XX партсъезда цІерагІча колхоза комплекс, Шелковской района «Коминтерн», «Путь к коммунизму» яхача колхозаща, Сунженски района «Красная Армия» яхача колхозе, «Гикаловское» яхача опытно-хьоахма боахаме, Грозненски района «Горячеисточненский» совхозе, Наурски района «Красное знамя» яхача колхозе специализированни фермаш віашагІъехьна.

Цуица цхьана белгалдаьккхар, юрта боахама министерства, кхыйолча юртбоахама ведомствашa, халкъа депутатий Грозненски, Сунженски, Надтеречни, Шелковской, Шалински, Урус-Мартановски а кхыча а районий исполнительни комитеташа комплексаш хьалъяра а Іаьсий кхедеча специализированни ферманй балха а шурий комплексаш лакха продуктивность йолча духьашща дахача цинараццен Іаьсаццен Іалашгlара, фермаш кей комплексаццен хьайбашта гІулакх дара а уж леладара а боагІача тайпара тІахьожам ца лоаттабелга, хьайбаш цамогаш ца хилийтара де мел доагІар ца делга. Дерттіа тІахьожам ца лоаттабер бахьан долаш Гудермесски района «Терек» яхачен Грозненски района «Кулариниский» яхачен совхозашка, Сунженски района Кирова цІерагІча колхозе комплексаш віалла хьалъе а йола.

1976 шера Сунженски района XX партсъезда цІерагІча колхозе 2000 Іаьсилга лаьрхІа комплекс хьалъьяккха езаш хиннача «Чечингколхозстрой» объединене 1980 шера мара йистеяккханзар, де деваш дукха балхаш а дуташ. Из объедиенни декхарийла яр 1978 шера Грозненски района «Цхьоалгіча мая» цІерагІча колхозе 3000 Іаьсилга лаьрхІа йола комплекс эксплуатаце дІаяла, баьньда, гІишлош балхаш цига хІанз а чакхдалаза да. 1980 шера 2,9 млн. сом сметин мах болча 6000 эзар сома маьха мара балхаш даьдац.

Хьайбаш цамогаш хилар бахьан долаш Надтеречни района «Минеральный» совхоера Іаьсий леладу комплекс болх беш яц.

Республика юрта боахама министерствос, Сунженски райисполкомо, Сунженски района XX партсъезда цІерагІча колхоза правлене эксплуатаце дІачуьнна комплекс Іаьсацца Іалашъяц, хьайбаш довкъарца дерттІа Іалашдац.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета юрта боахамах йолча массазарча комиссе юрта боахама министерствашта, халкъа депутатий районни Советий исполкомита могадаьд белгалдаьха кхоачамбоацараш дІададара де мел эшар делга.

Юрта боахам производственно-технически Іалашбара йолча Нохч-ГІалгІай АССР паччахьалкхен комитета могадаьд ерригача хьайбаш леладеча комплексашка механизмехи оборудованехи пайда эцара хьалага хьежа а хьежа технически гІулакх дара уж дІатІаэцилга.

НОВКЪОСТАЛ ДУ

«Грознефтехимремонтстрой» треста предприятешкарча коллективаша доккха новкъостал ду юрта боахамашта доьккъар кийчдеш а силоси сенажи чуйоллари кІоаташ хьалдеш я.

ДІадахача шера Сунженски района «Красная Армия», «XX партсъезд», «Победа» колхозашта 10 эзар тонн силос чутІоргйолаш дола кІоагаш кийчдаьд, хІаьта укх шера — 9,5 эзар тонн лаьрхІа. ХІаьта царна а «Нефтехимия» яхача совхози а технически новкъостал дІахо деш да. Цул совгІа цар лаьрхІад «Горец» яхача Урус-Мартанерча совхозе кормоцех хьалъе а.

Къаьстта дика къахьег юрта боахамашка Шмелевен Борисовен кулгалдеча № 2, № 5 гІишлон управленерча коллективаша.

Я. БУБНЕНКО.

«ХІара балха денна — дикала-«Знак!» яхача девизагІа шерра социалистически яхь йоржальча «Промавтоматика» НПО Грозненски опытни заводерча итташ болча бригадаша дегеш гІоадоаха къахьегама толамаш доах. Цар цІераш йоахача хана эттара хьалха хьоахаю коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаеш йола гальваникий бригада. Массехк бутт бизай цхьайтталагІча пятилетка календарегІа продукци арахецаш ма йоли. Бригадерча ийс гальваникках ворхІ саг ва шоай тамагІа а долаш продукци арахецаш. Царех ба гальваникаш, коммунистически къахьегама ударникаш Ярцева Вера Дмитриевна, Борцова Таисия Николаевна, Нарыжная Валентина, Петриева Нина Петровна, кхыбараш. Царна массанена а цкъа саина массехказа «Социалистически яхье котъальнар» яха сийлен Знакаш еннай. Шоай нормаш 120 процентал чухьаьа кхоачашьъ цхьа сиена дІанкийтац цар. Белгалдаккха дезаш да бригада коллективо ерриге арахеца продукци ОТК болхлой тІаьхожам боацаш цкъа дІаелча юха ца ерзаш дІайохийташ хилар.

Иштта хьинаре къахьегача бригада гальваникаша дизза дакъа лоац КПСС XXVI съезда сийна накъахара къахьегама вахте эттача завода коллективо доахача производствени хьоахамашта юкъе. ВорхІ бетта планал совгІа завода болхлоша маьхала яьккхай 132 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци. Ер шу доладелча денз пачхахьалкхен дикала Знак йолаш арахийцай 907 эзар сома маьха товари продукци. Из хуа лаьнагІа лаьрхІачул дукха дукхагІа. Къахьегама овсарле лакхъяра задании цхьа процент тІеххоачаш а еш, совхкарчул дикка лакхьяьй из. Шоай къахьегама толамаш тІа-тІа тоадеш ба заводе болхлой укх август бетта а.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) гальваникаш В. Ярцева, Т. Борцова, В. Нарыжная, Н. Петриева кийчъеча продукцега хьожаш ба.

И. ПЛИЕВА сурт.

Партоорганизацешка-отчеташи хоржамаши

ДЕ ДЕЗАР БЕЛГАЛ А ДОАККХАШ

Грозненски района Ленина цІерагІча колхоза ялат кхедерий цехови партийни организаци боахама эггара йоккхагІчарах я. Цун учете латт 24 КПСС член. Дика гІулакхаши мах бола боламаши кІоанта дац цар чоте.

Коммунисташа, колхоза механизатораша кІезига къахьийга дац пятилетка тІеххьарча шера лакха хьувкъам кхебара. План 22,9 центнер йолаш, 3551 гектара тІара хІара гектара тІара 26 центнер а йовккхаш чуийцад на бола ялат.

Лакха хьувкъам хьалхебелга на къовсама хьалхара юхьиг мара яц. Ялат шийхаинахьа, цхьа фийг ца боьбеш чуэца дезар. Из кхетадеш болча механизаторашa дика кийчйир хьувкъам чуэцаш йола техника. ХІара дийнахьа бергболча балха пландоттайр, ипатовски методагІа болх бергболе уборочно-транспортни отряд віашагІьеллар, моральни а материальни а безам совбоаккхаргбола хьалаш къоастадир. Цу гІулакхаша аьттув баьнкхар кхийдоладерий. Цар хІанoалща цо хиннача бесса лоацачa хана — 11 дийнахьа — беррига а хьувкъам чуийцар. Районе эггара хьалхе ялат чуийца баьнараш уж ба.

Ишз ца кхобеш гурахьа дІадийна ялат чуэцача къахьегаш хилар В. Дроздаенка дезьла агрегат, комбайнераш П. Письменный, Н. Василенко, С.-Х. Джабраилов, кхыбараш.

Ялат чуийца даьнначул тІехьагІа а лаьгІдаланзар кхашкара балхаш. Дукха къахьег укх деношка колхоза механизатораша доакъар Іалашдеча а. Беча белгата хьенна дикка толамаш а даьхад. ПхелагІа август хьатІакхоачаш цар Іалашъяьй 1700 тонн йол. Из хьайбаша Іа доаккхаргдолаш хьатІа а аза, аргІаш дьаьд цох. Силос чуйоллаче, чах аргІаш деча толам а боахаш къахьег.

Из дерриге а дийцар укх деношка хиннача цехови организаце отчетно-хоржамий собране. Партбюро секретаро вов. Ш. Ж. Дадаева яьча отчетни доклада тІа, коммунисташа шоай къамельашка белгалдаьккхар ялат кхедераша дикача толамаша цхьана кхоачамбоацараш а долга, торонех бикза пайда ца яйбелга.

Масала, коммуниста № 2 йолча мехотряда начальника вов. М. С. Сухотькос чІоагІа бехк а боаккхаш дийцар колхоза инженерни службас эсала беча балхах.

— Ремонт ешь дукха лоаттаю тха тракторaш, — аьлар цо. Техника ремонт еча ковьостал деш яц «Госкомсельхозтехника» подразделенеш. «Т-150» лха трактора ремонт яь ца боалаш латта кхо бутт баьнаб. Цун двигатель «Госкомсельхозтехника» Аргунски отделене дІабихьача хІанз а тоа ца беш латт. ХІаьта бІарча колхоз хьайнача моторaш ма хилар барьан долаш сайна латт ворхІ трактор. Партбюрос, колхоза правление де доагІар делеза техника сеца латтаргйоацаш.

Цо аьнар хьаллаьцар собране гІамаьл даьча № 1 йолча мехотряда механика В. М. Скрипникова, агроном-семеновода Ф. А. Макаренко, бригадира Арсанова Д. У., кхычар.

Партбюрос шийн болх боагІача бесса бош, аьнна дийцар В. П. Дукаева, М. С. Григорьевас, Н. Сабирова, кхычар. Лоха ба организационно-партийни а идейно-кхетаме а балха боарам. «Отчет» еча цкъа парторганизаце парте членалле цхьаните сог тьеийнаьвш, хІаьта КПСС мугІараш дегІацхаре дикка база я боахаме, цхьаболча коммунистий дисциплина лоха я, эсала болх беш я общественни организацеш — профгрупп, халкъа тІахьожама посташ.

Коммунисташа хьадийхар коллективе беш бола кхетама болх тоабелга, тайп-тайпарча темаех дукхагІа лекцеш еш лга, политинформаторий, агитаторий болх тоабелга, коммунисташа марксистско-ленински теори Іомаеча тІа хьожам чІоагІбелга.

Боахама гІулакхашта партийни кулгалдела кхы а лакхагІча боарам тІа доаккхаш тоадара, берригача коммунистий хьинар кхы а айдара тІалесте хоадам болла мероприятеш белгал а йовхаш, сонам тІанийцар партсобране.

Собране партбюро керда состав хержар. Цун секретарала юха а хержар вов. Ш. Ж. Дудаев.

Х. ИСАЕВ,
КПСС Грозненски райкома инструктор.

МАШИННАЬКЪАХОША КЕРДА МУЛАШ ДОАХАРГДА

Пятилетка чакхйоалача шера а бІарчача пятилетка а заданеш кхоачашьеча мехка машиннаькъахоща цхьана дакъа лоац Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа Грозненски отделене болхлоша. Дия бийсен совгІа ха хьалха кхоачашьйй хьалхерче ах шера моцхьаш дІаса кхахьара планаш социалистически декхараши. Иштта толамца кхоачашъьй 7 бетта план а.

Любліниский метод юкъе а кхувлаш, отделене машиннаькъахоша пайда дикагІа эц вагонехи локомотивехи. Мовхьаш тІадутташи Іодоахаши деча балхашта совцаь лоаттаеш вагонаша йоаха ханаш лоацъеннай. Лакхденнал моцхьаш кхухьача поезда юкъара доал, локомотиво деннен бийсаннен беча балха овсарле, вагона тІа оахийтагІа тІаботт мукъ. Хьалха латтача машиниста - тяжеловесникаша 2 миллион тонн мухь дІабихьаб оттабаьча боарамал совгІа, хІаьта из бахьан долаш дениен бийсанкен 1 локомотив кхоьй. ДикагІа йола, оахийта мукъ тІаботтара методаш юкъехьара чотагІа кхоьй 1386 вагон. хІаьта цо йиш хилийтар продукцех етта 20 состав кхы тІа а халкъа боахама дІахьийта. эксплуатацианаш кхух 16,8 эзар сом кходе. ДукхагІа йолча предприятеша шоай планаши социалистически декхараши кхоачашдаьд. Яхь лелабераш юкъе хьалха латт Грозера вагонин депо, сигнализацен бувзамен Грозненски дистанци, Грозненски Гудермесски локомотивни депош, Гудермеса станци, кхыраш. Грозерча станце вагонин депо коллективо планал совгІа 1 эзар гаргга цистерни кийчьяьй. мовхьаш дІа-са кхахьарга бода мах лохбаьб, къахьегама овсарле лакхъяьй, 12 эзар киловатт-сахьат электрически энерги кхоьй. Грозненски локомотивни депо коллективо 1979 шерех карарча шерел цкъа санна дуккказа а дьхай машиннаькъий Министерствани машиннаькъахой профсоюза ЦК-аи карара кара тела. Це байрах, шоллагІча квартале а иштта кхоачашдаьд планаш социалистически декхарийи дерригa хьоххамaш. Из бахьан долаш а еннай цуна Къилбаседа-Кавказски машиннаькъен Дорпрофсожен карара кара тела Це байрах.

Хьоккамаш лаьхдарах Советски Союза орденаши медалаши еннай 2035 машиннаькъахочов. Царех 15 сага III степена Къахьегамай Сийлен орденаш я. Царех ва Иван Георгиевич Синельников — наькъа Гудермесски дистанце наькъа мастер. Даталов Садбек — Гудермеса станце башмачник. Эадиев Муса — Грозерча станце вагонин депо слесарь, кхыбараш. Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Советси моттигерча Советийи 105 депутат ия. Царна юкъе: Байсултанова Радимхан Абасовна — наькъа Грозненски дистанце наькъа бригадир. Жучков Игорь Александрович — Грозненски локомотивни депо машиниста помощник. Шатов Роман Николаевич — Гудермесски локомотивни депо слесарь, кхыбараш.

Шоай хьинар ца кходеш хьаьнала къахьегарах дег тІара Іимерза дешаш ала доагІа бІаьш а эзараш а болча машиннаькъахоех. Тайп-тайпара специальностваш йолаш болча коммунистически къахьегама ударникех.

Царех ва 11 эзар тонн совгІа мехкдаьтта продуктани чу а етта план хаал хьалха, декъа моцхьаш тІадоттама — 107,5 процент кхоачашъаь вола Грозне станце маневрови диспетчер вов. Цегаь Владимир Михайлович, балха нормаш 108—109 процент кхоачашъеш, къахьегама овсарле 0,3 процент лакхъяь вола вов. Шрамко Владимир Андреевич. 2,5 тонн доагорa 7 эзар киловатт-сахьат электроэнергии кхоь вола Грозненски локомотивни депо пассажирски поездаш лекха машинист вов. Карпенков Иван Кириллович. III-ча степена Къахьегама Сийлен орден, «9-ча пятилетка ударник», къахьегама ветеран яха знакаш еннай вов. Шпак Юрий Федорович — Грозненски локомотивни депо тепловозашта ремонт еча слесарa. Балха нормаш 140 — 145 процент кхоачашъю цо. Арахеца цун продукци тІехдика я. Эттара хьалхарчара еннай цуна «доше кулгаш дола мастер», коммунистически къахьегама ударник» яха цІи.

«Поездаш езагІен йаьхатІей кхувларе чотах моцхьаш дІа-юха кхухьилта сихдара» столицерча машиннаькъахой хьалха латта опыт юкъе а йоалаь еза-йаьхи поездаш дІакхувлараша Грозненски локомотивни депорча Еременко Владимир Ильича, Босинко Николай Федоровича, Потемкин Леонид Петровича. Гудермесски локомотивни депорча Шулик Иван Васильевича, Тарабакин Владимир Ивановича е шу хьадоладелча дена хІаране 40 а кхы совгІа а еза-йаьха составаш дІайигай, хІаьта царех хІараненa 17—20 эзар тонн мухь дІабихьаб. 10—15 тонн дизельни доагори 4—5 эзар киловатт-сахьат электроэнергии кхо а еш. Вов. Гаркушин Виктор Владимирович — Гудермесски локомотивни депо тепловозашта ремонт еча мастера помощник. Цо 1395 сома экономически эффект а йолаш 39 рационализаторски предложение балха юкъейихьай. 1979 шера «ДикагІйола къона рационализатор» яха цІи еннай цуна. Вов. Гончарук Григорий Климентьевича 9 рацпредложени еннай 5950 сома экономически эффект а йолаш, и. кх. дІ.

Машиннаькъахоша хьинаре къахьегар бахьан долаш 19 километр керда наькъаш дехкад, механизаци яьй локомотивашта, вагонашта ремонт еча процессашта, моцхьаш тІадуттара-Іодахара операцешта, квартирашка газ чуйиллай, чуІе цІенош хьалдаьд.

Из долла хІама дика дале а, отделене Іаламдаьдац мукъ тІабуттаран грузооборотаи пятилетка дияь шера план кхоачашъелга. Кхоачам боцаш эффективно пайда эцац вагонехи локомотивехи, царна ремонт дика яц. Кхыдола кхоачамбоацараш кийсдолийт.

Доккхийи бехктокхамен декхарах латт машиннаькъахошта тьалхашна. Шу чакхдаьналехьа из декхарийла я моцхьаш тІадуттара боарам 6,2 процент, грузооборота — 14, пассажираш дІа-хьа кхувлара — 26 процент, къахьегама овсарле 4,6 процент лакхье, моцхьаш дІа-са кхахьарга дІабода мах 2,5 процент лохбе. КПСС XXVI съезда даха ма доагІара накъадахар дукха тІайица декхарагІола социалистически декхараш кхоачашде. Планал совгІа 65 эзар тонн, вешта аьлча хьалхагІа лаьрхІа хиначул 18 процент дукхагІа халкъбоахама продукци дІахьийта.

Парте XXVI съезда накъадолаша КПСС ЦК июньски (1980 ш.) Пленума решенеш кхоачашъеш болча Грозненски отделене машиннаькъахоша кхы а шерагІа юкъейолаерзъа любліиский метод, халал хьалха кхоачашъергья иттлагІа пятилетка чакхйоалачи шерей бІарччача пятилетнаи планаш. Машиннаькъахой балха девиз я парте ЦК июньски (1980 ш.) Пленуме вов. Л. И. Брежнева къамаьл деш оттадаь декхараш: «ДукхагІа хьинар тІададийта иттлагІа пятилетка чакхйоалача шера план толаме кхоачаши тІеххкоачашн яра пусковой объекташ шоай ханнахьа болх бе йолаяйта, 1981 шера, цхьайтталагІча пятилетка хьалхарча шера, халкъа боккамо лаьгІ ца луш болх белга Іалашде».

Н. КУДИНОВА.
Къилбаседа - Кавказски машиннаькъа Грозненски отделене планово-технико - экономически отдела начальник.

Кхоана — СССР Фецарча Флота Ди

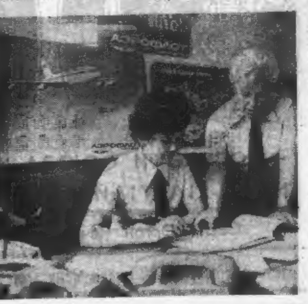

Шоввтиъен итт эзарнега кхоачам авиапассажир самолетам тІа дІабоах хІара дийнахьа московски аэропорташкара. Из торе царга хулийт столица Ленинградски проспектерча СССР гражданска авиаце Министерства фегаІолла деча накъий Кертерча агентства. Цун йоккхача, паргІатача залашка я авиабилеташ дохка итташ кассаш, справочни бюро, информационни система табло, «Союзпечатa», «Аптека», «Сувенирий» киоскаш.

Пассажирашта долча гІулакха укхаза я ресторан, шурий бар, универсальни шу буфет цхьан хаииц эзарнел тІехча саги гІулакх де віашт Іехьдолаш. Укхаза пассажирий шоай мукъ дІабала йиш я, лаьрхІа йолча автобусашка автоаэропорта духьала самолета лоамена хьалкашка дІабут пассажираш.

Духхьале укх шера московски авиационни узело 13 миллионал совгІа болча пассажирашта гІулакх дергде.

СУРТА ТІА: билеташ дохкача отделене. Отделене начальник Н. М. Волкова йоккхагІйола диспетчер Р. М. Доценкою туристически группашта билеташ дохкара деш къоастадеш ба.

Б. КОРЗИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДЕЗДУ 1933 ШЕРА ДЕНЗ

1933 шера оттадаьд из. ХІара шера август бетта кхоалагІча кІирандийнахьа дезду.

Турпал никъ хьабенаб Советий Мехка Фецарча Флото. Россе гаьнарча заманкара хьадоладенна хьадоагІа дийнехна авиаце истори. Вай халкъо доккхал ду вай гІорбаьннача Іилмахоша М. В. Ломоносовс, Д. И. Менделеевс, Н. Е. Жуковские, С. А. Чаплыгина, К. Э. Циолковские, кхычар. сигала гІолла наькъаш дара теорен практикан дакъе адамлена аннеш лларах, хІинзарча авиаце, космонавтикана, ракетни техникана теоретически лардаш йоххарах. Дуьнен тІа эггара хьалха сигала яхача арсий Іилмахочои изобретатели А. Ф. Можайскe 1882 шера хьадагалдьыча самолета дакъе а хинна дІаэттаб вай мохк.

Советски ВВС шийн истори дІадолийаьд Октябра деношна. Гера кара а яьца Октябрьски восстани хиннача нховлагІча дийнахьа хьайир авиаци воздухоплаваний комиссарий Бюро, віашагІъехна йолаелар авиационни отрядаш. Массанел а гаьнагІа, сихагІа, лакхагІа лела, аьнна парте баь тІахьехам бизов хьалльа хилар гучадаьлар вай летчиккий турпалча гІулакхех. Массанел а тІех яьча коталон полетаща, цу даькъе Іо ца хоаш Москвера — Къилбаседа полюсе — Америке бихьача наькъо. «Челюскин» яхача кема экипаж кІалхьара лиьтар, эттара хьалхара кхалнах-летчицаш В. Гризодубова, П. Осипенко, М. Раскова ГаьнагІарча Малхбоалене бахаро, цу ханне а хьахьенкар Советски Союз низ бола авиационни держава а хинна дІаэттагла.

Вай ВВС тІема низ, вай авиаторий говзал, майрал, къаьстта къаьга хьагучальлар Сийлахь-боккхача Даймехка тІема шерашка. Командоване еина тІема заданеш толаме кхоачашъярех, къонахчаи майрали гойтарах парех 200 эзар совгІча сага орденаши медалаши еннай, 2420 сага Советски Союза Турпала цІи еннай, 65 летчика шозза еннай из цІи, хІаьта гІорбаьннача ассашта А. И. Покрышкинан И. Н. Кожедубан — кхозза. Хьалха массаза а коммунисташ хиннаб. ТІом хьовча хина тІема-фецарча низаца 59 эзар коммунист вар. Царех дуккхачар шоай вахар дІаденнад вай Даймохк бахьан долаш дьаьча тІемашка. хІаьта а цар мугІараш пІаниха а ниийлдендац.

Вай экономикана карагІдувлача тІехдаьнна доккхийча хІамаша, Іилма-технически прогрессо, самолетостроене, радиоэлектроникин автоматикан даькъе карагІдувлача хІамаша йиш хилийтай авиаци реактивни, тата массагІа, ракетоноснн, моллагІча хаоттамагІа а леларгйолаш а яь дІаоттае.

СССР Фецарча Флота Дийнахьа тІемен гражданскии летчикаша штурманаше, инженераша а техникаша а, Іилмахошеи конструкторашеи, кхыча специалисташа, промышленноста болхлоша а ДОСААФ миллионаш болча членаша а Дьхенна рапорташ тел даймехка авиацена нерда карагІдийнарех. ХІана тІабийрзaa ахнанара тІема летин дешар да авиационни довкъошкен подразделенешкен. Личии составо тІайийрза эргайоахаш тоаю летнотактически говзал, тІема низа кийчо чІоагІъю. Бирса низ ба советски Фецара Флот, хІаьта а цхьаннена а кхерам тІа ца а тувсаш, фе латт из Сийлахь-боккхача Октябра карагІдаьнараш лорадеш.

СИГАЛЕНЦАРЧА БЕЗАМА НИЗ

Самолет а сигале а Евмурзаев Хьусена боккъонца езаеннай ала йиш я Грозненски аэропорте АН-2 штурвал а лаьца из эттара хьалха гІеттача дийнахьа денз. Из дар 1971 шера. Цу хана къонача летчика опыт яцар. Бакъда, кхаь шера дешаш хиннача Кременчугски летни училище теоретически знанеш дика Іомаьяьр. Дукха беза болх тІа-тІа шиьрбеш дІанхар шераш. ХІанз звено командира декхараш кхоачашдеш волча Хьусенах боккъонца летчик ва ала мегаргда. Цо кулгалдеш а ялх экипаж АН-2 яхача самолетех латта уж экипажаш чуйоагІа республикерча юртбоахама авиаценa.

Нохч-ГІалгІай, Къилбаседа-ХІирий, Черсий-Балкарой автономни республикашка итташ эзараш гектараш долча кхашка удобренеш тувсаш хинай Хьусена звено. ХІаьта уж дІа мел кхачача баркал оалаш юкъ комсомольско-кагирхой звено.

Укх шера хьалхарча ялх бетта звено коллектива план 103 процент кхоачашйир. КПСС XXVI съезда сийна къахьегама вахте эттача авиатораша шоай социалистически декхараш 25 декабре кхоачашде лаьрхІад.

Боккхача безамца ювц летчика шийн профессе «Фуд хьона авиаце дукха дезар?», — аьнна хаттар деча Хьусена йоах:

— Летни училища а яьккха духхьашха самолет сигаленгахьа айса урагІа йигача хана денз авиацена сай безам дІабеннаб аз. Лакха сий да цу романтични йолча профессе, дукха хилеш доах цох хьакъо. Бакъда, из профессицІенхаштта къахьега дезаш я бехктокхаме а я. Цо дІадех цахадлаш летни говзал, знанеш лакхъелга, низ болаш, унахцІена хулга. Укх шера граждански авиаце Ленинградски институте заочно деша ваха безам ба ср. Са безам ба «ТУ-134», кхыйолча реактивни самолеташ тІа я болх бе.

Цун деналга, хьинарга хьежача, Хьусена дагалаттар кхоачашхургда, вах йиш я.

Опыт йолча летчико оцшестанни балха тІа а дикка дакъа лоац. «Авиатор» яхача дукха тираж йолча газета редколлеге, халкъа дружина член ва, тІеххьарча ханнаца № 2 йолча авиаотряда комсорг хиннав.

Иштта хьинаре къахьегаш волча летчика дуккхаза совгІаташ тІийнад. Укх шера цуна еннай Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума, комсомола Ленински райкома грамоташ.

ХІанз Хь. Евмурзаева кулгалдеча звенос болх бу Краснодарски края чуйоагІача Новопокровски района совхозийи колхозийи кхашка. Укхазарча боахамаша ипатовски методагІа болх бу. Ялат чуийца доаллашехь а лаьтта ахе а оахаш, кхашка опылеги ю. Укхазара балхаш чакхдоалаце а вай летчикаш Туркмене гІоргба. Цар обработка ергья боамби дІабийнача кхашка.

Иштта беркате къахьегаш накъайоагІа «СССР-а Фецарча Флота Денна» Хь. Евмурзаева кулгалду звено.

Я. МАРЗИЕВ.

Торонех пайда эца ха деза

Дукха хьайбаш да Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхозе. Укх боахаме 700 совгIа етт ба. Хьайбаш леладечарна юкъе льржача республикански яхьа хьалаш кхоачашдеш бола доярнаш кIезига ба совхозе. Укх шера ворхI бетта шоаш тIаийца социалистически декхараш кхоачашдаьдац итт доярко.

Цун кертера бахьан— хьайбаш леладерий къахьегам лерттIа вIаштIехьбаккха ца ховлга. Ала йиш яц доахана шин хан-ханнахьа йол, силос, сенаж, ялат телац, аьнна. ХIаьта а шура кIезига йоах.

«Горец», «Гехинский», «Урус-Мартановский» совхозашкара цхьадола хьайбаш хIара шера аьхкий лоамашка кхуьл. Укх шера а цу боахамашкара дукха доахан дахад цигача. Лоамарча дьгIенашна дажача хьайбай продукци а алсамгIа я — хIара беттача Iаттагара юкъера лаьрхIача 8—10 килограмм шура йоахх. ХIаьта фермашка дисача хьайбаша нитта дукха шура лац.

Хьайбаш леладечарна юкъе шерра социалистически яхь а йоаржаь, моральни а материальни а стимулах бизза пайда эцача боахамашка доккхий хьокхамаш довх. Баьнда, йолча торонех массанахьа а бизза пайда эцац, цунга хьежжа башхало йолаш да хьокхамаш а. Нагахьа санна укх шера май бетта районерча хьайбаш леладерашта юкъе лържача республикански яхьа хьалаш кхоачашдеш 22 доярка хиннайле, ялх бутт чакхбаьнначул тIехьагIа 10 доярка мара яцар цу хьалаша дIадехар кхоачашдеш. Чакхбаьнначе июль бетта-ерригa а 10 доярка я доккхий хьокхамаш даьхачарна юкъе.

Укхаза белгалданкха доагIа района боахамашка болх беш бIаь совгIа доярка йолга. Цар массане а цхьатарра къахьегама хьалаш да. Баькъа, парех пайда эцилга-м тайп-тайпара да. Масала, «Урус-Мартановский» совхозе доаркаш тоъаш бац, яхаш хоам бора райониш юрта боахама управленега. Из бахьан долаш доахаи ца деташ дусаш моттигаш а хиннай.

Гуш ма хиллара, массайолча фермашка нах тоъаш бац. Яхье котало яькхачарна моральни а материальни а белам совбоаккхаш, лерттIа гIулакх доре, вIаштIехьдаргдар нах балла юкъе оаз. Совхозе из деш дац.

Ала доагIа фермашка къахьегаш болча коммунисташа хьайбай продукци алсамъяккхара къаьстта дика гIулакх деш хилар. ХIара дикача гIулакка керте ба уж. Эггара хьалха чIоагIа раьза а болаш цар хьаллаьцар КПСС ЦК-ас парте XXVI съезда сийна къахьегама толамаш дахара социалистически яхь шера [illegible] Коммунисташа, шоаб торонашка а хьежа, бахь ма боагIара съезда накъабахара доаккхагIа дола нерда денхараш тIаийцар.

Иштта декхараш ханал хьалха кхоачашдеш хьабоагIа «Гехинский» совхоза № 1 йолча ферма хьайбаш леладераш а. Укх шера чакхбаьнначa 7 бетта районе эггара дукхагIа шура яьккхай цу ферма коллективо. Нагахьа санна дIадахача шера 7 беттa хIара Iаттагара яьккха шура 1092 килограмм яле, укх шера цу юкъагIа яьккхар 1363 килограмм я, кхьача бесса аьлча, плах 124 процент кхоачашъяьй.

Чакхбаьнначa июль бетта ший групперча 21 Iаттагара 2626 килограмм шура яьккхай Мичурина цIерагIча совхоза доярхьс коммуниста Адуева Тамарас. Ший шера план кхоачашъяь яьнкай из.

Ха деза ший торонех бизза пайда эца. Из да толам баьнихара керттера дар.

С. МАДАГОВ.

Грозненски ремонтно-механически завода токарь, коммунистически къахьегама ударник, къахьегама ветеран Батошев Уваис Ахмадевич бахха тIа наргIдуьнача дикача гIулакхоца, массеха тоаш, Iамарзо хьнарца воазам ва коллективе.

Бахха хинах бизза пайда а оцам хIара сменагIа шинне норма кхоачашъю цо. Цудухьа вIаштIехьдаьнначд цун хIинзале укх шо шерон тIайоагIача пятилетка задани толамца кхоачашъя. Ше хьеш йола оттаман тIехдика мара хиннай Увайс. Шай тамагIа а денаш продукци арадалаш ва из.

Хьинара аьа а хьеган, задданно социалистически яхьо яьнкала лоттаж хинарах У. А. Батошева дунъехьа таймной «Социалистически яхьо нетбакнар», хьа сийнан Знопош, цунно наштта шамай «Знак Почета» хоа орден.

СУРТА ТIА: токарь У. Батошев.

З. БАТЧАЕВА сурт.

Пресса тешал ду

ПЕКИНА КЪАЙЛАГIАРА ЭКСПОРТ

Таиланда къилбаседехьа уллача цу тамашийнача юртах дийнад «Токио симбун» яхача японски газето. Цуо бангкокски корреспондента Я. Маруламанa фотокорреспондентаца М. Ямаситаца цхьана вIалла дага а доацаш хаьмад ма йолга. Дукха уйла ца ен цига бахаб уж.

Джунгле, лоамал налкъашна гIодла кихь бьячул тIехьагIа гервацa нийгбеннача наха чIоагIа лоравча Чьанграй яхача таиландски провинце уллача юрта кхьчаб уж. «Дошо кхо сабаргъ» оалача цIи хезача моттига чуйоагIа из белгалъьнна я наркотикаш хьаю дунеи йоккха центр хиларах тарра. Цу юрта бахараш Юньнань яхача провинцера китайцаш болга гучадаьнний, хIаьта уж цига къайлагIа хьабаьхка [illegible] тIехьа а [illegible] героина контрабанда еш ба. Цар хIара шера сага хIама ховргдоаначa тайпара США. Малхбузен Европе, Японе дIайохьийт цхьан тоин хиллал героин. КъайлагIа юкайоккхача ца массел йолча наркотически хIоамй астрономически мах ба.

Юрта бахача хана «Токио симбун» корреспонденташтa хайра цига мел йола 400 маIа саг герацца нийчевина волга. Къаньнха деча хана гучадаьнар моттигерча нахах «дукха ха хьалха Юньнань яхача китайски провинцера хьабаьхка «Гоминьдана салтий» оалаш хилар. Цхьабакъда японски журналистана эийра «Чан Кайши салтий» соз къона хилар. хIаьта царна хетачох из я Таиланда Къилбаседехьа латташ йола геравцца кийчъаь отряд. цига хан-ханнахьа хьаухийт кагирхой. Цудухьа ала доагIа цар Юньнань яхача китайски провинцица хIанз а бувзамаш лелаву аьнна. ХIаьта «хьалха хинна гоминьдановски салтий» яха вывеска царна эша шинш леладер фуд дIа ца хайтаро. Цудухьа тамаш яц отряда командир Дуань Госи японски журналисташа къамаьл де раьза ца хилар. «Тхо дах подпольни мехка. Сурташ дахийтен къамаьл деш цхьаккха дика а доза яц» аьнна массехк дош тIаладьь наькатиг дайтад корреспонденташка. Ванъда, цу хаьале массехк сурт дакка кхийнад японски репортера. Уж непатехал «Токио симбун» оагIош тIа.

Репортажо дикагIа довзийт цу хьакъехьа японски кепайоазоно хьалхагIа ладаь хиннар. Токио дукха кепадийттад Китаера Бирме, Таиланде, Лаосе дIачуух дукха бандаш, цар Бирманех Индокитая мехкаштеи духьала тийша болх лелабаь ца Iеш наркотикаш а арахец, яхаш. Цигара цар уж дIахухьийт малхбузен пачхакъалхенашка. пекински правителашта валюта хьатIаухa лоархIамэ хьост ба из.

Г. РАХОВЕЦКИЙ, ТАСС корреспондент.
Токио.

Доазол дехьара

АПН интервью

США — АГРЕССИ ХЬАЛЛОАЦАР

Шейх Абдель Хамид ас-Саих — гIоралъаьнн Iарбий палестински политически, дина, общественни деятель. ХьалхагIа из хиннав Лакхерча исламски совета председатель, кассационни шарIий суда председатель, вакуфий министр, шарIий судье, Иерусалима керттера муфтий. 1967 шера деша эккхаьа дIаваха Иордание столице — Аммане вах. Тахан а тIехьа шейхо ас-Саиха — Иерусалим кIалхархьаккхара комитета председатела — къовсам лоаттабу дIалийца Iарбий лаьттаи мехкадахара тIехьа.

Аммане АПН обозревер вIашагIкхийтар шейхаца Абдель Хамид ас-Санхаца, хIаьта массехк хаттара жоп лунга а дийхар цунга.

ХАТТАР: Дукха ха йоацаш Аммане хилар Iарбий мехкий кхьча мехкашцарча гIулакхий министрий чрезвычайни конференци, цо тIаийцар кхьайола решенеши рекомендацеши. Хьона хетаргахьа, парех лоархIамегIа малагIа я?

ЖОП: Сона хетаргахьа из да наральтяннаш хьаллоацача а Iарбий баьньдолча гIулакха духьала йолча а США позици харцъяр.

ТIаьйца решенеш кхоачашъяр Iарбех шовех тийша да. Эггара хьалха уж декхарийла ба цхьа позици лаца. Мехкдаьтта, кхьдола пайдане оаянилаш, лоархIаме стратегически хьал, доввол дехьарча баннашка Iоаналла рузкъа юкъе а хьош ерригача торонех пайда эца беза Вашингтона Iотхкьам бара.

ХАТТАР: «Кортамукъале, демократи, сага бокъонаш лоралара тIехьа» дунен халкъашта юкъера кампани йоаржаьй ВIашагIкхийттача Штаташа. Из де моральни бокъо йолаш йий Картера администраци?

ЖОП: Дукхха шераш да палестински а кхьйолча проблемай а хьанъехьара США политика терням тIабахийта аз зув. хIаьта цар ду лозунгах пайда эц кхьдола халкъаш шоашта кIал оттадара средство хиларах тарра. Шоашта болча пайдана ю гIар-тата санна кхетаю из политика, аз, палестинцо. «Сага бокъонаш лоралрах» мишта дувца йиш а палестински а лоалла латтача кхьча халкъий а бокъонаш гIоналгIча тайпара телхаелга бIарга ца гуча США-с. Оккупанташа тха лаьттая тIа сага бокъонаш телхаяра духьала цхьа дош алац цар.

ХАТТАР: Укх тIеххьарча хане исламен бусалба наьхон «оагIорахьара» я иж яхаш дIакхайнаду американски администраце. Цу хьанъехьа фу аргдар Iа?

ЖОП: Ислама оагIув хьаллапара масиа тIаийха США бусалба нахи Iарбийи шоайла эгIабе гIерт. Нагахьа санна Вашингтон, белгтала аьлча Картер цар хиела миттa чIоагIа бала кхоачаш вале, Иерусалимерчен Палестинерчен бусалба наьха оагIорахьа а аьнна уж хьал хIана лаьац.

Ислама новкъостал ду а из хьалловаш а кхаш хабараш дувцашехьа тайп-тайпарча бусалба наьха мехкашта. цар Iалама ресурсашта тIахьожам оттабе гIерт Картера администраци. Иза эсалагIа бола мехкаш шийна кIал оттаде гIерташ США-е ледаю эхь доаца политика я из.

ХАТТАР: Исламен бусалба наьхен доттагIа я моастагIа я малав?

ЖОП: Цу хаттара жоп дала керттера дар фуд аьлча, из да палестински проблема цар мишта кхетаю хар. Лоацца аьлча, тхоца вари тхо хьаллоацарн тха новкъост ва, сионисташта новкъостал дери уж хьаллоацарн тха моастагIа ва.

США гуччахьа Израилагахьа я, сионистски агрессена массе а оагIорахьара новкъостал а деш. Из бахьан долаш Тель-Авиво цхьанна а тайпара теркалдац палестинцашкахьа эза дунен халкъашта юкъерча общественносто дIадехараш, дунен халкъашта юкъерча организацей решенеш. Из бахьан долаш Iарбий къамен исламен моастагIа я США. Сона хетачох палестинцийн кхьча бусалба наьхен хилаиа яргIоаца бокъонаш чакхъяхара эггара хьалхарех керттерен моастагIа ВIашагIкхийтта Штаташ я.

Афганистана хьакъехьа США-с лелаеча политикаах аьлча, ма я Советски Союзаца доазув долча цу мехка тIахьожам оттабе гIертилга. Цу гIулакхa бусалба наьха дунена пайда эца гIертар США, цунца цхьана палестински проблема йицъе безам а болаш.

Тха баькъдола гIулакх дунен халкъашта юкъерча арене хьаллоацам йола Советски Союз тха доттагIа я. СССР-о Iарбий мехкашта, Палестина мукъалкхара организацена моральни материальни новкъостал ца лоаттадоре США-с хьоте а хIаландаь хургдар тхо.

(АПН).

Укх шера кертамукъален 35 шу дизар белгалдоаких Индонезе — Къулба-Малхболен Азе боккхагIболча мехко. Цу юкъа дика аргадьннад мехка а цун столица — город Джакарта а сибат.

СУРТА ТIА: Тамрин — столица юкъерча улицех цаI.

ТАСС фотохроника.

Кхашкара хоамаш

Гуралъа дIадув ялат чудерадаь доаншаше а тIадоагIача шера чувцаргболча хьувкьама лард йолла болабелар Шалински района «Автуринский» совхоза механизатораш.

Ялат чуийца мукъаданна 600 гектар лаьтта да цар кIанa эза оахаш. Шин сменагIа бу болх. ХIанзале 300 гектар лаьтта аьха даьккхад.

Геттара дика хьокхамаш гойт механизатораша А. Бадаева, Д. Музаева. Социалистически яхье хьалха болча цар юкъера лаьрхIача 7—8 гектар лаьтта оах, норма 5 йолаш.

* * *

Къона боахам ба «Серженъ-Юртовский» яха совхоз. ТIеххьарча хина дика къонхамаш гойташ оасаре къахьег цун коллективо.

ХIано тIатеIIa доакъар Iаландеш ба. Укх денонна силос кийчъе йолаьй цу боахаме.

Силоса дIайийнача хьажкIаша 370 гектар лаьтта дIалоац. Уж хьокхаш боахкача механизаторашта юкъе ший декхарех дика лоархIавеш хьинаре къахьег Везедов Саьидбека. Юкъера лаьрхIача 150—160 процент кхоачашъю цо балха нормаш. Иштта оасаре къахьег кхай тIара силос йоллача хьекка хьажкIаш дIакхухьача шоферашa Гулаев БайIелас а Юсупов Зеламхас а.

М. ЭПЕНДИЕВ.

ХЬАЛХА ЛАТТАЧА БРИГАДЕ

КIезига ха яц Масаева МаIаса юрта боахаме болх бу. Из а цун цIенда МуцIа а къахьега болабелча дехо юрт боахама культураш кхеш хьабоагIа. Кхийкаб цар дезал а. Уж а даьи наьнех къахьегама никъ хьал а лаьца юрта боахаме болх беш ба.

Ачхой-Мартановски района «Новосельский» совхозе яр Масаева МаIас хьалха болх беш. Цига хьийнар из Коммунистически парте мугIарашка. ХIаьта «Новосельский» совхозах цхьа дакъа лаьтта хьа а къовстадаь нерда «Бамутский» совхоза вIашагIъеллача цу боахаме болх бе яхар МаIас ше кулгалдеча баьцадаараш соми кхебеча бригадаца. къоначa боахаме ше а хIаьта новкъостий а балха опыт эшаргйолга хета а деш.

Хала дар юххьанца кердача моттиге. Цхьабакъда, кхоачамбоецаращца хьинаре къовсам лоаттабеш, хьуакъам алсамбаккха йиш хулийта торонаш лехаш царех бизза пайда эцаш къахьийга тIеххьара районе дикагIйолча бригадашта юкъедхир МаIаса кулгалдеш яр. Масала, йокъал латташ кхаш леладераш геттаре хала хиннача дIадахача шера сом чуоцара тIаийца хинна декхараш — 101, баьцадаараш — 102 процент кхоачашдир.

— Хьинар долаш нах ба тха бригадера бараш. Пхийтта болхло комсомолец ва. Коммунистически къахьегама коллектив яха цIи лелае бокъо яькхар оаха соахки. Цу гIулакхо декхарийла ю тха бригада дIадо йолча хана кхы а оасарегIа къахьега. — йоах МаIаса.

Белгалданккха доагIа. МаIас кулгалде эттача дене пачхалкхега соми баьцадаараши дохкара плах кхоачамца еш цу коллективо цхьа шу дIадахийта доацилга.

Шоазткъа гектаре тIа беш я бригадо лелаеш. Гаьнаш йоIаш, минеральни удобренеца подкормка еш, лаьтта культиваци еш, хий дуллаш, лазараштa, зене йолча садоахкача хIамашта духьала молхаш тохаш, бешa доал деш ду кхьдола балхеш агротехника бокъонаца дIадехьхача тайпарен ший хоннахьен чакхдахара хиддазза йоахкыо бригадо. Иштта дика Iунал ду баьцадаараш дIадийнача кхашка а. Цу гIулакхо неригIдоалийт цу коллективa хIара шера дика хьувкъам кхебе.

Болх барга хьежжа да наха эца ахча я. Масала, совхоза бригадерча хIара саго хьайпача алапе хIара сома кхы тIа а 84 кепиг ахча тIакхийтар, шу чакхдолаш лаьа экономически итогех. Цу гIулакхагIа хьежжа Алсамбекова Совмас — 1077 сом, Сельмурзаевгa Iабдата 976 сом оаха яйнар цу чакхдолаш алапел совгIа.

Кхы а доккхагIча хьокхамашка кхача лерхI бригадо укх шера. Цар дош деннад баьцадаараш дохкара шера план 110 процент, сом — 115 процент кхоачашъе. Дагалъьцар кхоачашде йиш хулийтаргйола хьалаш хьокхоллара шоай низ дIакхоачар деш къахьегаш а ба хIано. Шоаза оасар даьчул тIехьагIа дика доал даьлга гуш цIена да баьцадаараш дIадийна кхаш. Цар 76 гектар моттиг дIалоац бригаде.

Оасар деш, кхьдола балхаш деш яьржача социалистически яхье дукхагIа йолча хана хьалха хул тайп-тайпара балхаш ду Натаева Мадаш, Мутаева Луиза, Алсабекова Совма, Межитханова Хукъамат, Вацагова Сани, Сельмурзаева Iабдат, механизатор Джамураев МуцIа.

Соний белешашка, баьцадаарий кхашка Iунал делга дIахо дIахьош да бригадо.

А. ЗАИНУТДИНОВ.

Лоацца хоамаш

ЛИССАБОН. Португале къилбаседехьарча город Браге чакхъьлар укх кхьшера вIаштта еш йола Португальски компарте традиционни фестиваль. ЦIея программана чудоагIар концерташ, спортивни яхьаш, выставкаш. хIаьта нитта мехка тIаккхьча хала кризис дIайоаккхаргйола хьадда наьъаш дувцаш хинна политически дискуссеши митингаши, октябре кургдолча парламентски хоржамашта кийчо слга.

Эггара тIехьагIа хиннача митинге цIей дездеча даькъа лоалача итташ эзараш болча наха хьалхашка чурча политически хьала анализ еш къамаьл дир ПКП ЦК Политкомиссе члена Карлуш Кошгас.

●

КАБУЛ. ХьатIадоагIача Ид Аль-Фитр яхача цIейца дувзаденна Афганистана Демократически Республика Революционни совета Председателан премьер-министрен Бабрак Кармала белгалбаьккхар апрельски революце ядеалаш чакхъьлар духьа Афганистана халкъо лоаттабу турпала къовсам. Къахьегача вай халкъо, хьанхайнадир Бабрак Кармала, юхаетт ислама езача цIерах пайда а эцаш, ма дарра аьлча тийше балхаш леладарца, нах бовбарца, агресси леларца Афганистана чурча гIулакхашта юкъегIертача империализман реакци дорха наступлени.

Афганистана халкъ тIахьийхар Бабрак Кармала керда, паргIата, прогрессивни общество хьалъяр духьа кхоталдалара. (ТАСС).

Японски гIаьрахоех Корея мукъаьккха 35 шу дизад

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ДЕКХАР КХОАЧАШДЕШ

Ткъаь пхийтта шу хьалха. 1945 шера август бетта йолайир Советски Герзашцарча Низаша Корея японски колонизаторашта кIалхара хьалккха лаьрхIа хинна операци. Цу исторически миссена юкъе хьинаре дакъа лаьцар Тайжача океана флота фордахоша а.

НислагIчен иттлагIчен августа советски форда тIарча тIема авиаце ший берригача низаца налеташ дир Къилбаседен Кореерча Унги. Наджин, Чхончжин яхача порташкарча японций позицешта. МоастагIчо сихъаль еттача зениткашта юкъе гIолла чакх а бувлаш, лехар летчикаша моастагIчун кемаши форда йистошкара тIема объекташ, хIаьта уж хIалак а йора.

11-ча августе сарахьа Новик яхача бухтера аре а даьнна Унгигахье лестар торпедни катераш. Цар борта тIа бар Советски Союза Турпала воккхагIа волча лейтенанта Леонов Виктора отрядацара опыт йола разведчикаш. Цига кхачалехьа майра лийтабар уж немецко-фашистски гIаьрахошта духьала Къилбаседен флоте.

Форда тIа дикъа доки латтар, лаккха урагIъухар форда талгIеш, цудухьа шорттига мара даха йиш яцар катерий. 12 августе Iуйрийна 9 сахьат доалаш мара кхачанзар уж йиллача моттиге. Тайжача океана фордахой кхха тIабаьлар Унге ярачашта. Советски десантникий отряд дкъьннахьа гучалларах беха хьийзар моастагIий. Герзаш а тIема кхоачам а Iо а кхувсаш байдар японцаш городера.

Цул тIехьагIа дин бийсей даьлча цу тайпара моастагIчунна дага а доацаш Iобеснар вайбараш Наджин яхача порте а. Укхазара а баьнха дукхале ца еш дIавахар моастагIа городера.

Цхьабакъда, из дацар моастагIа дIахо а тIехьашка аввргволаш ва кхилга. ДIахо дергдолча тIемашта шоай бIу гулбеш бар японцаш.

ХIаьта цу тайпара тIеман, чIогIеж кънеея дараш, дукха ца гоиш доладелар моастагIий оборона эггара дикагIа чIоагIъаь пункт хиннача Чхончжин яхача городан портан гонахьа. Иштта Къилбаседен Кореера японций йоккха тIема-форда база а яр Чхончжина.

Укхаза а разведдесантагара дIайолаелар операци. 13 августе дайнаьха делкъа хинна чуъаьрий порте сиха лелача торпедни катерашта тIера Iо а баьнна города чубаьлар воккхагIа волча лейтенанта Леонова разведчикаши воккхагIа волча лейтенанта Яроцке автоматчикий ротeн. Цар де дезаш хийнар дар цигара моастагIчун низ мелллаб хари керттера доакъош Iодоссаде плацдарм кийчъяри.

Причальни линеш японцех Iоцаш а яь. Чхончжинан Нангамак юкъера тIоникъи машинникъя болчаъа болабелар десантникаш. Боккха стратегически лоархIам болаш дар уж наькъаш цу юккъа тIехьашка хьалаш хилча кхьчи доакъошта тIашийсвала е цига гIолла гIо кхача а тарлуш дар моастагIчунна.

Шоай низаш кIезигагIа доллашехьа, тIом болабир десантникаша. Няйлахлуш латтар Яроцке рота мугIараш, дукха къийстабар разведывательни ротацара а. Укх сахьате форда чу кхоссарбе моастагIчо разведчикаш аьнна хеталора. Амма цар майра юхеттар японций дорха атакаш.

14 августе Iуйрийна 5 сахьат доалаш советски тIемахошта гIо кхаьчар. Из дп форда чура хьалгIаьнна майра Барабелько командовать деш хинна форда гIалахой батальон. Болабелар Чхончжин бахьанера къиза тIом. Дукха нах а байча, тIема техника а карараьхча, моастагIа тIехьашка воаиевелар.

Вай форда гIалолоша хьаьлцар города массехк кварталл, машинаькъа станци, кемашта ремонт еча заводи район, города дакъа дика гуш долча моттиге окопаш а яьха тIом бе болабелар. Цхьабакъда, дIахо баха геттара хала дар, хIана аьлча японски гарнизона ший йоккхийча тоний алапа гIо деш бронепоезд яр.

Массехк участке сов цIенхашта эттар хьал. Геттара хала хьал нийсделар Кимацу яхача ахгIайрех тIа хиннача воккхагIа волча лейтенанта Бебиха ротана. Цуна нах дукха тIерабуьлар, хIаьта командира шийна а хала чов хиннаяр. Ротана командовани яр шийна дIатIаийцар батальона командира политдаьнъа волча заместитела капитана Кочеткова.

ГIулакх ишта нийсдешача хана моастагIчо тIом сихбир. Къаьстта кхерамо яр вай хьалхерча крайна пулеметаш йийтта дот. МоастагIчун из тIема точка сошбе аьнна приказ делар Кочеткова воккхагIа волча сержанта Маркелова, партийни организаце секретара.

Майра тIемахо хийцца урагIаводар лакхача бердах. Цун кхалингаш а дуацаш хьалгIертар, пулемета тIаккхара, бухье вала лаьрхIа.

КIезига ха яьлар, тIаккха цига ши граната якхар. Японски дота Iамад яйра.

Хьалхашкахьа байдар десантникаш. Гуша биххье тIабаьнча къиза довнаш доладелар. Автоматийн пулеметийн татана, лелхаш йолча гранаташа массехк сахьат дьаькнар ца соцаш. Кочеткова контузи хилар. Цхьабакъда, вай фордахоша из гув боъоица хьалаццалца йолча хана тIема юкъера валаьзар на.

Майора Баработько командовать дьача батальоно толамца кхоачашдир шийна хьалхашка оттадаь хинна декхар. Цо десанта керттера низаш форда гIалахой 13-гIа йола бригада тIаккхачалца дIахецамар хьалаьца плацдарм.

16 августе сарахьа Тайжача океана флота фордахоша мукъаьнкхача Чхончжин не чудьккар 1-ча Дальневосточни фронта 25-ча эскара доакъош. ГIадбеха бар город мукъаьнкха тIемахой, герзаIагIоллара вежарий вIашагIкхийтта.

Чхончжина хьалхара комендант хилар Советски Союза Турпал яха сий дола цIи еннача майорах Баработько Михаил Петровичах. Из цIи еллар Михаил Иванович Кочеткова, Иван Михайлович Яроцкена, Николай Григорьевич Маркелова, хIаьта иштта кхьйолча фордахошта десантникашта. ХIаьта воккхагIа волча лейтенанта Виктор Николаевич Леонова Советски Союза Турпала шоллагIа Седкъа белар.

...Артиллеристки канонада лаьгIлушехьа, лелхаш йола гранаташи ювлаш йола топаши соцашехьа Чхончжина улицаш хьалийзар заараш болча цига бахача наха. Цар чIоагIа раьза болаш моарцал хеттар шоаш мукъабаьхача советски тIемахошка. Ша-шегIа хьеллаелар митингаш. массанахьа а хоаш дар японцаш цига хиннача хана даха йиш ца хинна корейски патриотически ялеш.

ДагадоагIа сона. Чхончжин мукъаьнкхача кхоагIча дийнахьа тха форда отряде корейски ши зIамига саги ши йоIи дена. Цар дехар художественни самодеятельноста кулгалде ховргдола саг шоашта валар. Тхо раьза хилар цу даьъе парна гIо де. ЛаьрхIар из гIулакх дика баяни гитарен а локхаш, илли а оалаш марьила санна халхара я кхасташ волча къонача цIефлотоца гIалилла.

Дика дIаболабир зIамигача саго из болх. Цо йир цариа дика ансамбль, «ДоттагIал» аьнна цIи а тилла. Цу ансамбле выступленеш йора корейски кагирхошца цхьана вайбараша, советски тIемахоша а.

Керда вахар хьахулаш латташ хилар массанахьа а гуш дар Корес. Бакъда, юххьанца халонаш кIезига нийслацар. Амма уж дIалха гIо дир корейски доттагIашта Советски мехко.

Цхьабакъда, машаре вахар дIаьха хилаьзар. 1950 шера гураьха американски империализма агрессена юхатоха езаш хилар къона республика. Доглазар моастагIчо йокъ яь лаьтта, хIаланьяь городаши юрташи бIаргаяча. Бердех а кIор хилча санна хеталора. Амма корейски вежараша дерригa лайра, къизача тIемашка котбаьлар. ХIаьта моастагIа эшавича, доттагIий новкъосталца дохадьяраш тоадир, керддадараш хьалдир. Юхаметтаоттайир йокъ хинна илла столица — Пхеньян. Из еррига йохалъяр цуьна чутехача 450 эзар бомбо, вешта аьлча хIара цу чу ваьхача сага цхьаьца кхоачаш дикнай американцаша цу города чуйийтта бомбаш. ХIаьта хIанз Пхеньяне нийсалча бIаргашта хьалхашта отт хIанзарча ханара лакха цIеноша, театраши культура дворецаши, шерра улицаши, проспекташи, паркаш, Тэдонгана набережни.

Ший беррига къахьегам дIабохийт корейски халкъо социализм хьалъярга. Къахьегама парте кулгал а деш, сихха дегIайоагIа промышленность, юрта боахам, культура, лакхлу къахьегамхой материальни хьал.

Милитаристски Япони эшаяь а Корея колониальни IотакъамаIх мукъаьнкха а 35 шу дузаш советски наха КНДР доттагIашка йоах: «Кайола шун хIама хьидара къахьегача, бакъ дола гIулакх бахьан — цаI йола машара тIеххьаре Корея хьаяра лоаттабеча къовсаме.

Василий МИТИН, отставкера 1-ча ранга капитан, советско-корейски доттагIалла Общества Центральни правлене член.

(АПН).

Кердача дешара шера кийче минта ю

Кулгалхоша еча йоакхонга хьежжа...

Рейд

Дукха ха йисаац керда дешера шу дІадоладала. Миштта кийчо яьй районан школаша дешара кердача шерага хьожаш хилар укх деношка «Сердало» газета рейдовн бригадо.

Біарг хьоасташ Іажаргіа. кІай, сийна басараш хьекха хоза кийчъаль коридорош, кийсача мутІарех парташ, истолаш, гІандаш латта классаш, дукха ха йоацаш басар хьекха уйнаш, йолаш керда мебель, массанахьа а бахь лостам — иштта сурт дар Назранерча № 3 йолча юкъерча школе тхона біаргадайнар.

Педколлективо, школа кулгалхоше цІенхаштта йоакхо яьй школа ханнахьа кердача дешара шерага кийчъяра. Ханнахьа гІишлон материалаш а Іалаштъяь каникулий хьалхарча деношка деза дІадоладьдар уннзва кийчон балхаш.

Школа чуйолча цІеношта беззача метте марихал хьаьхаб, кІир техай, тхов тоабьыб, эшаш йола керда оборудовани кІчай. Школана ремонт ешшехьа а кийчъяьй физика, химе, математика. тІема гІулакх Іомадара, ихьийола дешаре кабинеташ. Из бахьан долаш керда дешара шу дІадоладара де мел дезар дах баьниаб укхаза 5 августе. Цудухьа тахана бераш чуеша кийча я школа.

Дика новкъостал даьд из кийчъяра цар шефаша — Назранерча автотранспортни предприяте коллективо. Цхьа эзар сома гойтара агитаци, кхыдола хІамаш кийчад шефаша. Цул совгІа кхо кубометр ДСП, массехк кубометр гІишлон материалаш, бархІ тонн цемент елар школана ремонт е. Берашта фу эш хьожаш каст-каста хул укхаза АТП кулгалхой, производстве хьалхалаттараш.

Иштта дика кийчъаь я Экажкъонгий - Юртара № 2 йола юкъера школа а. Цхьабакъда, деррига балхаш укхаза даьдьнадаьлеа. тхов ладар чуухаш ба. Витум бац яхаш тхов ца тоабеш латт таханарча денга хьанкхачадца.

ГІулакх дукха воггІа да Іашлий - Юртарча бархІ шерарча дешара школе. Укхаза хувца безаш ба берriga тхов, цхьадола уйнаш, бадаргІара сарлалаш, кораши наІараши. Школана гонахьа карт а яьац. КІир, басар кара хьекхадац укхаза. Цу школана ремонт яра райкс полкомо а районос а Нохч-ГІалгІай «Плодсемгоспромхозага» новкъостал дехаш письмо а яздадар, цхьабакъда, из гІулакх долчча бесса дисар.

Иштта СурхотІарча юкъерча школана новкъостал ца деш Іийра «Малк» яхача совхозера шефаш а. Цхьа тонн цемент, гІишлон материалаш яланзар цар школана. Школана шин ханнахьа ремонт яра гІулакх теста дитар цун директора Нальгиев Альмада Іумара а.

Кхы дикагІа сурт дацар БуроніІалхарча Хьутиев Оарцхой Заьлмаха кулгалдеча юкъерча школе тхова біаргадайнар а. Шерагара шерага арахьарча корий блокашта басар ца хьекхадаь дохкалуш латт уж, гойтара агитаци во я, кабинетии система кийчъяра гІулакх лодара лел. Школа юв біехада, лард тІехвахьара марихал хьакханза я. деха да корий кизгаш.

Тхо цига хиннача дийнахьа — 12 августе школала чІега боаллар. воашаш вар директор а, хьехархой а.

Иштта да гІулакх ПІьилекъонгий - Юртарча Часыгов Керамий Батырхана кулгалдеча № 1 йолча юкъерча школе а. Цу школашка йоалаш я спортивни майдаш. Уж хьае сагота сег вац. Цар шефаш а — «Назрановский» совхоз — новкъостал деш бац школана.

Геттара во кийчъаьй Пхьсар-Кертера № 1 йола юкъера школа а. Хьекха басар, теха кІир во я. ХІанз а тоадаь дьннадац тховнаш, уйнаш, хувца дезаш да наІарийн корийн сангІаш. Автобен зале, столове хІанз а саго кулг техадац. Ерригача классашка, коридорашка біеха я. Цхьан цІагІа іоххайса яда дешара пособеш, прибораш, географически карташ, макеташ. Цига дІачувоха Іалаьмате хала да. Цкъарчоа хеталу, біарччача шера укхаза саг хиннавий-хьогІ аьле.

Школе парташ, истолаш, гІандаш, шкафаш учебникаш во леладу, кои біехада, карта а басар хьекхадац.

Вай лакхе яийца уж школаш таханарча дийнахьа кийча яц берaш чуаца.

Тхоашта дайна сурт дІадийцар овха районо заведующега А. Р. Умахоега.

— Массайолча школашта ремонт е аьнна ахча хьа хийцад министерства, — йоах цо. — цхьабакъда, цхьайола школаш нар директораш шоай ханнахьа оарцагІ ца баларах йисай тха кийча йоаццаш.

Шефаша гІо даьча дикагІа чакхдьаьнад школаш кердача дешара шерага кийчъяра гІулакх. Цудухьа бакъахьа дар-хІана укх юкейисача хана мукъагІа ерригача боахама организацеши вы гІулакхь йоакхо йита.

Дешаре керда шу лерттІа дІадоладара оарцагІйовла беза района кулгалхой, ерригга общественность. Зехьа ма доаде, цхьн ди-м хац тхона, цхьа сахьат а!

«Сердало» газета рейдовн бригада:

Л. ЧАПЛОЕВА,
Назрановски района инспектор - методист:
М. МАЗИЕВ,
«Грозненский рабочий» газета болхло;
А. САГОВ,
тха соб. корр.

ТОЛЬЯТТИ. Волжски автозаводо арахеца йолаьй «ВАЗ-2105» яха легковой автомобилаш (сурта тІа яраш). Цу «Жигулей» кердача серегІа йола базовой модель гаргтарча шерашка хІанз конвейерерчар метта дІаеттаергья.

Кердача машина двигатела балха объем — 1300 кубически сантиметр, 69 говра низ ба цун. Двигатела тІа оттаьй «Озон» яха дикка экономичнегІа а токсичность (дохьала газ) кІезигагІа йола е карбюратор. Конструкци эргальхха тоалр бахьан долаш чура а арахьара а тата лахгІдаьд.

«Жигулей» делалера кердалр тІера куд долаш я. ДикагІа я хІанз радиатора, хьалхарча панелий облицовш, кхы тайпа я бамперий форма, оттаьй бега е болча фарий блок.

Хьалхара [illegible] эшархошта дІахьожаьй.

Ю. БЕЛОЗЕРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ТЕЛЕВИДЕНИ

16 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ГІуйранара программа.
9.05 — «Говра хувцаш».
9.35 — «Шоана, вай-воаной!».
10.05 — «Дунен хьахьхьй спортство». Япда.
10.35 — «ДикагІдола тоакхоаш — дукхагІа».
11.05 — Мендельсон. № 1 йола квартет.
11.30 — «Деррига хар ден». Киножурнал.
11.40 — «Художникех дола дувцараш». Рерих.
12.05 — «Спортлото» тираж.
12.30 — «Котало аьлххораш». Фронтовой догтагІий клуб. I-ча фецарча Эскара ветеранаш вІашагІкхетар.
13.35 — «5000 миль хула тІийт». «Советско - кубински экономически цхьаьна къахьегарах дола документальни фильм.
15.05 — «Вай адрес — Советски Союз». Сочера передача.
14.30 — Кердаларам.
14.45 — Берашта дола фильм. «Зебра дешхьачий» яха телевизиони художественни фильм.
15.55 — «Йоазонаш а хІамара ха». Передача дІаяьу СССР Пачхьалкхен совгІата лауреата Гринова.
17.00 — «Халхьа догам». Концерт.
17.30 — Мультфильмий программа.
17.30 — Политически обозревателя Летунова беседа.
18.30 — «Олимпиада-80». Дешна тІехьа ди. 24-ча июле хинна хилдешаш.
18.40 — «Правда» газета политически обозревателя Ю. А. Жукова дунен халхьаьнта могаррча тамих йола беседа.
19.25 — СССР Пачхьалкхен академически ЗІамигача театра «Сай гонахьа маштІазар» яхача фильм-спектакла премьера. Автор — Друце.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Сай гонахьа маштІазар» яха фильм-спектакль дІахоцьар.
23.30 — ДІадоах Латвийска ССР халкъа артиста Раймона Паулса. Рогера передача. Кхетамьача — кердадараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — «Болкха лоарчІам бола Байкал». «Вай лоаней рузкъа» яхача документальни фильмий программа.
9.30 — «Эрсий аьлахьа».
10.00 — Художественни гимнастиках бола дунен йиззаав чемпионаьна Дервоглайна Киенсан дешарой вІашагІкхетар. Киевера передача.
10.35 — «ГІуйранара почта» яха музыкальни программа.
11.05 — «Шахматни школа».
11.35 — «Орфеон-Сантьяго» яхача хоровой капелла выступлени (Куба). Художественни кулгалхо Электо Сильва.
12.00 — Музыкальни комеди Саратовски пачхьалкхен театра спектакль. Хьестоьча — документальни фильм.
13.50 — Манн. «Будденброкх» яха телевизионни спектакль.
18.10 — «Гаьнара а хьера а ваьн».
18.30 — «Вай сешой бешь».
19.30 — «Музеякхен выставочни залашкен гІалла».
20.00 — «Байса даьхьаза кийна шум, бераш!». Мультфильм.
20.15 — «УнахцІенох». Іалман-вонуграни программа.
21.00 — Классически эшарий концерт дІахочийту Централни телевиденеи Ерригсоюзни радиои симфонически оркестро. Дирижер — РСФСР заслуженни артист Шестроненок.
21.40 — «Кхоан шелаьча лулахо» яха художественни фильм.

17 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Зарядка а дІаетта!».
9.05 — Московски пачхьалхкен хоровой училище кІаьнкий хора концерт.
9.30 — «Гурга» бетта сахьат».
10.00 — «Советски Союза тІулаьх бен ваі».
11.00 — «УнахцІено» яхача программа почта.
11.45 — «ГІуйранара почта» яха музыкальни программа.
12.15 — «ГІишлон хьалхар а архитектура а». Киножурнал.
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск». Передача дІаяьу Белоглав.
14.00 — Стендаль из яІв йолча романах дола «ЦІен Іаьржа» яха телевизиони дукхасерийни художественни фильм. ШолгагІа сери.
15.05 — «Горадаш наха» яхача циклера «Безамаш бола монологеш» яхача телевизиони документальни фильма премьера. (гор. Днестровск).
15.35 — Тахан СССР Фецарча Флота Ди да. Эскара фецарча герзашцарча ямний керттерча командующе, СССР оборона Министра заместителя, адмирал керттера маршала Советски Союза Турпаша Кутахова къамаьл.
15.50 — Шун письмох йола СССР Фецарча Флота денна йола музыкальни программа.
16.35 — «Кинопаькъбара клуб». Передача дІаяьу Ю. А. Сенкевича.
17.35 — Мультфильм.
18.00 — «Дунен халхьаьнта юкъера панорама».
18.45 — «Олимпиада-80». Дешна тІехьа ди. 25-ча июле хинна вІаподденаш.
19.05 — Фильм-концерт.
19.30 — Футболах бола СССР чемпионат. ЦСКА — «Спартак». «Динамо» Централни стадионера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Иллиаб». Постеппьачакаршдараш.

II ПРОГРАММА

8.00 — СССР Фецарча Флота Денга. «ХІана яхача вай хилитам боланаь» яха телевизиони документальни фильм.
9.30 — Шопена произведенеш. ДІадоах Грузински ССР халкъа артистка Вирсаладзе. Фильм-концерт.
10.30 — «Дийнача хІамай дунен тІа». Передача дІаяьу журналиста Песхова.
11.30 — Къоанча спортсмена баха арена.
12.00 — «Шоана, вай-воаной!».
12.30 — «Вай адрес — Советски Союз». Программе дакъа лоацаш я Эстонски ССР художественни коллективаш. Таллинера передача.
13.15 — «Бизнеса дунен тІа»: яхача циклера «Из саг мер да их аз» яха передача. ДІабохалуш къамаьл ду политически обозревателя Дунаева.
14.05 — «Балаза тІехьагІа сарахьа» яха телевизиони документальни фильм.
14.30 — Композитора Т. Хренникова авторски концерт.
16.00 — Тоадена. «Вай лоаматой» яхача циклера «Махьечия дола дефишта» яха телевизиони спектакль.
18.55 — «ШерагІа го». Эстрадни программа.
19.55 — Светлове ювеси.
20.00 — «Байса даьхьаза кийна шум, бераш!». «Таманийна экран».
20.15 — «Музеякхен выставочни залашкен гІалла». СССР халкъа художник Непринцев. Ленинградера передача.
20.30 — Московски пачхьалхкен филармоние академически симфонически оркестра концерт. Дирижер — РСФСР халкъа артист Нитенко. Солист — РСФСР заслуженни артист Крайнев.
21.40 — «Понхьа вешина шин» яха телевизиони художественни фильм.

КАГИРХОЙН МЕХКАРИЙН!

№ 10 йолча грозненски техническия училище
ДІАККАНКАДУ
1980—1981 дешара шера дешархой
укх специальностех дІаэцаш хилар:

1. Кулг-нара сварки ец бола электросварщикаш.
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 76 сом.
Советски эскарера мукъабаьннараштa—105 сом.

2. Газосварочни балхаш де Іомa а беш центральни отопление, водоснабжение, газоснабжение монтаж еш бола слесараш.
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 76 сом.
Советски эскарера мукъабаьннараштa — 105 сом.
Образовани 8 класс. Дешара ха — 2 шу.

3. Слесараш вентиляционникаш.
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 76 сом.
Образовани 8 класс. Дешара ха 2 шу.

4. Изолировщикаш.
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди 76 сом.

5. Каменщикаш.
Дешара ха 1 шу. Образовани 8—10 класс.

6. Юртара гІишлошъю мастераш.
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 30 сом.

7. Архитектурно-гІишлон профиль йола сметчикаш-чертежникаш.
Дешара ха 1,5 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 76 сом.

8. Технически оборудовании монтаж ю слесараш.
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 76 сом.

Училища адрес: 364007, г. Грозный, Заводской район, Социалистически улица, 40, ТУ-10.
Телефон: 2-64-03.
Училище ва йиш « трамваяшца №№ 2, 5 «Двухэтажни» яхача кхачча.

ДЕША БАХА ЛОВЧАР ТЕРКАМГА!

№ 11 йолча юкъерча городской профессионально-технически училище дІахайкаду 1980—1981 дешара шера деша лакха- воаьл йола болхлой кийчбеpa дешархой дІачуэцаш хилар. Укх профессех:

штукатур-облицовщик-плиточник;
столяр-гІишлошко;
каменщик, бетонех аькхабетонин конструкцешта монтаж еш вола монтажник;
облицовщик-плиточник-мозаичник;
бетонех аькхабетонин конструкцешта монтаж еш вола монтажник;
юртахьна гІишлон хьалъю мастер;
слесарь-сантехник, газосварщик.
Каменщик, 10 класс чакхъяьккхачун — дешара ха — 1 шу.

Деша дІахйбу нагий наха мехкарийх 15 шу даьлча а кхы бешхагІа е балеш 8 класс чакхъяьккха балеш.

Дешара ха — 3 шу.

Училище чакхъяьккхараштa юкъера образовани профессий Іомадарах дола диплом дІалу. Училище дешийт шах боадаш. Дешархой кхачанца, обмундированеца, спецбарахтащца Іалашбу. Деша богІача хана дешархошта производственни практикан йолча хана цар баьча балхах 50 процент ахча дІател.

Городерча транспортаца, машинашкъагІа, самолетаца лелача хана дешархошта льготаш я.

Училище деша вагІаш аьнка ха къахьегаш стажа юкъе йохийт. ТІехдика дешаш училище чакхъяьккха диплом кийнраш мехка лакхехьарча дешара заведенешка деша бохийт болх бь хилара стаж йоацаш деша дІаоттаж толаш йола экзаменаш йоацаш.

Училище деша водача дІачуяла езе:
директора цІерагІа заявлени;
вахача моттигера справка;
образовани хьакъехьаре документ;
вай ха тІайола тешал е паспорт;
4 фотокарточка (3Х4 размер йолаш);
медицински справка.

Документаш дІачуийду хІара детна 8 сахьат даьча дена 16 сахьат [illegible].

Училища адрес: г. Грозный, Старопромысловски район, Катаяма цІерагІа керда поселок, Шефски улица, 23.

Автобусаш №№ 4, 6, 26 централни рынкера «Ташкала» яхача кхаччалца, автобус № 11 «7 линии» яхача кхаччалца.

Унахцlенон служба

Дарба... медикаменташ а йоацаш

УнахцІено тоаяра деча дарбах курс чакхъяккхара гаьннача наькъа ахь безац Баку бахача наькъа. Цу гІулакха кхоачам ба городской транспортаца «унахцІенон зона» йолча парке кхача моге. ЛаьрххІа медицински тохкамаш даьчул тІехьагІа «зона» поликлиникие вІалла ца хезача молхашта рецепташ тел пациенташта—хоза Іо а долаш йолча аддешкачІолла боарамагІа дІа-юхе ахара, дарбан физкультура кра, форда тІа лела катер хехкара низий хьажаш дарби деча фитопавильоне ахара...

Принципиально кердача тайпара йола физкультурно-унахцІено тоаяра центр хьаяра идея дагаехай естественни факторашa сага организмага ю влияни, тайп-тайпарча лазарашта профилактика ярах нарие дарба дарен даькъера цар лоархІам боазара дукха шераш дІадениача цІи хезача азербайджански лора профессора Гасанов Шукюра.

Ховш да, моллагІча хІанзарча ханарча индустриальни городе, цу даькъе Баку а. вахач хоадамбоалаш йола «йоал» тела елаш ва урбанизаце шийна лоаттадеча дикача гІулакхех. Цкъаза сага организмага лоа а ца луш йолча вахара темпо. каст-каста кийслуш йолча стрессови ситуацеша лакхбаьб дега-сосудистий лазар, нервоз... сихъялара кхерам. ХІаьта ухлув, цу Бакуна а духхьал тхьа нитт—шовзткъе километр гаьна вала мара ца везаш. — Азербайджане дукха йола цецвоаккхаш нах дукха бахаш моттигаш (Іоажал ВІаьхьения нах дукха хилара диллача дунен тІа хьалхарча моттигех наІ я республикага). Цо дагаьохийтад Гасановна вай біаьшерен лазерашта духьалара къоасам молхий препаратий гІоица лелабаь ца Іеш. кхыметтел Іалача дарба дара ниэех а пайда эцаш лелабе безаш хилар. Цар йиш я организма низ бола лораяра резерваш оарцагІьяха. Іоажал ВІаьтьярга бода вийкъ хьабелла.

— «УнахцІенон зона» болх бе йолаеннача хьалхарча деношка дена. — дуаш дарба дара естественни методий поликлиника керттерча лоро Исмайлова Зивара. — деррига дарбан - профилактически гІулакхий кІийле яьй укхаза салаІара. физкультуран спортех занятей режима физиологически белгалонашка хьежжа хьалхъалеча хІара деина йолча распорядках, лоацца аьлча, массаже а хІаране а кхоачашъе вІаштІехьахуртдолча цун ерригача формаех йолча лелара режимах, Іалами факторашa ача воздействеца цхьана тар а еш.

«УнахцІенон зона» хьаяьй Каспийски форда йистте хІача кхаь городской парка кІийлен тІа. Укхаза ухаш йолча пациентaшa тайп-тайпарча комбинацеех тІахьинега кхоачаш процедура ю. Царех наха эггара чІоагІагІа хьаштдар — дарбан физкультура.

Укхаза иштта шерра практикана юкъейоалаь я эхзай хьамалга дарба дар. е фитотерапи. Биологически стимулице наькъаша ароматически вещесташ дукхагІа хиэйта йиш йолча экспериментальни оранжерее кхеду розмарин, лавр благородни, гераньь, яха кхазаш Зизай беша ече протулкаша дикка гІо ду наб ца кхетар, садоахача органашта, дега - сосудиста системашта хулар сенна долча лазарех цамогаш бодча наха.

Шер-шера Азербайджанера а мохка кхьча районашкара а хьауха нтт эзар совгІа сагІІаш физкультурно - дарба деча центро. Статистико деча тешаллагІа цамогаш болча нахах 80 процентага кхоачашбараштa дарбан курс чакхъяьккхачул тІехьагІа дикка гІойле хул. Дикка тоалу веществаьй хувцам, цІийн юкъера биохимически сурт. наб лерттІайоал, дикагІа хул нервни дега-сосудистийн системаш, гипертоний цІийн давлени лохлу.

Бакински «унахцІенон зона» болх мишта лел хьежай 75 мехка делегацеш. Дукхаза хиннав укхаза Коннектикутски университета (США) профессор Уолтер Маккейн. Цкъа «УнахцІенов зона» пациента хьисапе ше хиннача тІехьагІа, шоалагІа юхавоагІаш шийна американски геронтологий группа а йоалаеш вера из. «Цу тайпара дарбан курс дегІа тоам бах ва Іеш. чІоагІа эффективни а я» — иштта вывод яьй йоазон деча книжка тІа американски лораша. цу тайпара да Чехословаке, Польша, Румыне, Франце, Инде, Англе специалисташа даь йоазон а.

Александр НЕСТЕРОВ,
АПН корреспондент.

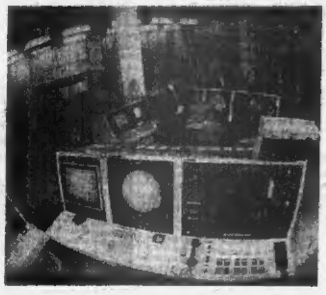

ПРИМОРСКИ КРАЙ. Гаьнарча Малхбоален народностаьн «Оки» яхача японски электротехнически компанен специалистий группа Находка яхача форда гечорча берда йистерча радиолокационни станцена тохка маш деш я. Цо лекхка кийсдергда цу форда гечоча хьачуха е кун ерригача акваторе а мел дола кема, навигационни дергда хоамаш.

Станци я вай хинарча радиолокационни электронно-вычислительни техникаца Іалашъяь.

СУРТА ТІА: станце центральни аппаратни зале.

Ю. МУРАВИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ФЕ ХИЛА

НаькъагІа лелара правилаш кир кхухьа гІудалкх лехкашвар декхарийла ву гІудалкха цІе баьдійрзача хана кхерамале Іолашъяра условеша дІадехьача тайпара кийчде. Нагахьа санна цун иа де вІаштІехьа ца доале, хІама дика біарга ца гуча баьдета хана наькъагІа лела бокъо лац цунна тоцица а аьхьла доагІаш худ наІ из мархІа вела е ю тахьа тІехьашка дагІаш бер а долаш. ХІаьта мотоцикл цкъаьнхаьа гола техача с дагІа цоттиг вешелча бер тІера Іоджок, шиэ дегІ юдакъоала ца а могаш.

ТІехьашка бархІ шу даьна бер а хоадь наькъа вахнав «Ява» яхача мотоцикла водитель В. В. Сиськов. КІаьнк, воагІа ца а луш асфальта тІа Іоххийттав чІоагІа лоза а веш Больнице гучадаьннаьчох, водитель В. В. Сиськов мешна веха хиннав.

Массехк ди хьалха Наурски районе баьдійрзачул тІехьагІа гІудалкха машин тІатехай «ЧечиниигушИИО» МПК доалахьарча Г-51 № 64—42 ЧИЗ яхача автомашина водителa З. Х. Гайраева, цу тІа ваьгІар лоза а веш. Следственни органаша, цу аваре бахьан малагІа да а хайна, бехке вар къоаставергва, цхьабакъда, нагахьа санна гІудалкха тІа вагІача Х. Шахмадиева кхерамзлех условеша яхача тайпара гІудалкх кийчъяь хиннаяларе из хатар ца хила-м мегар.

Изза мо хатар хинад Малгобекски районе а. ГІудалкхана воагІаш хиша У. А. Султыгов 14 шу дахна цун кІаьнк грузовой автомобиль тІа а кхийтта лозабарах больнице бихьаб.

ДІадахача кІиранагІа (6 августера 14 августе кхаччалца) 30 авари яьй республика наькъашка, 10 саг ве а вуш, 49 сага човаш а еш.

Каст-каста нийслу республике укх тайпара сурт а мотоцикла а дахьла доагІаш худ наІ...

НГІАССР МВД ГАИ.

САЛОІАЧА ДЕНОШКА

16-ча августе

С. М. Кирова цІерагІа культуран салаІарен парк. 10.00. Аттракционаш. 10.00—14.00. «Шоана дукха деза иллеш» яха радиоконцерт. 14.00. Массовой майдан. Массовнаш, ловзараш, викторинаш. 16.00. Кинолекторий. «В. И. Ленин къахьегама социалистически дисциплина чІоагІъярах» яха лекци. 19.00. «Са Даьхе — СССР» яха кинофестиваль. Баьццара театр. «Вайнах» яхача Нохч - ГІалгІай пачхьалкхен ансамбла концертни группа концерт.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 11.00. Берашта лаьрхІа мультфильмаш хьокхарга. 17.00. Покхха зал. Московски ЗІамигача художественни академически театра «Ревнивая к себе самой» яха спектакль. 19.30. «Оригинал» яха дискоклуб. 20.00. Алханара кинолекторий «Болхло яха сийдола цІи» яхача темагІа дола кинофильмаш хьокхарга. 20.20. Баьццара театр. ШоалагІа хьокхача фильма сеанс.

Н. К. Крупская цІерагІа культура Дворец. 15.00. Аттракционаш. 19.00. Кинолекторий. «Къилбаседа Кавказа памятникаш» яха лекци.

17-ча августе

С. М. Кирова цІерагІа культуран салаІарен парк. 10.00. Аттракционаш. 10.00 — 14.00. «Са Нохч-ГІалгІайче» яха радиоконцерт. 16.00. Кинолекторий. «Нохч-ГІалгІай фольклорацара атеистически уйлаш» яха лекци. 19.00. «Са Даьхе — СССР» яха кинофестиваль. Баьццара театр. «Вайнах» яхача Нохч - ГІалгІай пачхьалкхен ансамбла концертни группа концерт.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 11.00. Берашта лаьрхІа мультфильмаш хьокхарга. 19.30. «Оригинал» яха дискоклуб. 20.00. Кинолекторий. «Укх сиха хувцалуш долча дунен тІа» яхача темагІа дола фильмаш. 20.20. Баьццара театр. ШоалагІа хьокхача фильма сеанс.

Н. К. Крупская цІерагІа культура Дворец. 14.00. Кинолекторий. «Акхача Малхбузене» яха фильм. 15.00. Аттракционаш. 17.30. Кагирхой салаІара сайре.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

РАДИО

16 АВГУСТ

6.40 — Веденски района тхьамнаш лаладераш болча (нохчий меттала).
6.50 — Хоамаш.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.20 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.30 — «Къонах» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
10.30 — «Ялт кхевер» опера (нохчий меттала).
11.00 — Юрта къахьегашхой цоана дола концерт (эрсий меттала).
11.40 — «КІирдкъан» яха сатирически журнал (гІалгІай меттала).
12.30 — Литературни Нохч-ГІалгІайча (эрсий меттала).
16.00 — «Хьона ва, Даьхе, сахьечуя дег» (гІалгІай меттала).
18.30 — Шун декарах дола концерт (гІалгІай меттала).

17 АВГУСТ

СССР ФЕЦАРЧА ФЛОТА ДИ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.35 — «Шоана дукхаеза эшараш» (эрсий меттала).
11.00 — СССР Фецарча Флота Денна хетаь дезача ден программа (эрсий меттала).
16.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
16.30 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
18.00 — «ЦІе сийгаш» (гІалгІай меттала).
18.30 — «Иллеш лоттагІа дараштa дола концерт» (нохчий меттала).

Хоаттам

Тахан республике гІолле Грозней хувцалуш морхаш а йолаш. делкъелехьа лоацдача хана догІа а делхаш из дикъувкъаш хила а мег малхбузехьара секунда 0—5. дикъувкъача хана 9 — 14 метр сиха мух а болаш. фецара температура республике гІолла 28 — 33. Грозне 31 — 33 градус йоахал а йолаш за хила мег.

Кхоачен ломмен хувцалуш морхаш а йолаш, лоацдача хана догІа а доагІаш, малхбузехьара секунда 7 — 12 метр сиха мух а болаш. фецара температура бийсашта 15 — 20, денощка 25 — 30 градус йоахал а йолаш за отта тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковски ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктокхама секретара — 9-24-00; отделий: партийн вахара — 9-24-04; промышленностех транспортех — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; письмой — 9-24-07; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ00293. «Грозненский рабочий» издательство типографи, Маяковски, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3924.